

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
NACRT**

Crveno brisati
Zeleno dodati

**ZAKON
O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE**

Banja Luka, septembar 2021. godine

ZAKON O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE

GLAVA I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se planiranje i podsticanje proizvodnje i potrošnje energije iz obnovljivih izvora, tehnologije za korišćenje obnovljivih izvora energije, sertifikovanje proizvodnih postrojenja, mjere podsticaja, sprovođenje sistema podsticanja proizvodnje, proizvodnja električne energije od strane kupaca-proizvođača pojedinačno ili u okviru zajednica, način vođenja registra i druga pitanja od značaja za ovu oblast.

Član 2.

(1) Cilj ovog zakona je stimulisanje proizvodnje električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora energije i upotreba energije iz obnovljivih izvora u transportu, radi potrošnje na domaćem tržištu i povećanja udjela u bruto finalnoj potrošnji energije, te obezbjeđenje razvoja podsticajnih mehanizama, regulatornog okvira i tehničke infrastrukture za obnovljive izvore energije.

(2) Podsticanjem proizvodnje električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora, kao i upotrebe energije iz obnovljivih izvora u transportu, obezbjeđuju se:

1) ostvarivanje energetske politike u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika) u pogledu udjela energije proizvedene iz obnovljivih izvora u bruto finalnoj potrošnji energije u Republici,

2) smanjenje upotrebe fosilnih goriva i povećanje korišćenja obnovljivih izvora energije,

3) doprinos zaštiti životne sredine smanjenjem negativnih uticaja upotrebe fosilnih goriva,

4) podrška realizaciji ciljeva o klimatskim promjenama i ispunjenje obaveza iz međunarodnih ugovora,

5) povoljniji ambijent za investitore,

6) podsticanje, uvođenje, primjena i razvoj nove opreme i tehnologija, te razvoj domaće ekonomije u cjelini,

7) doprinos održivom razvoju, otvaranje novih radnih mjesta, posebno putem samozapošljavanja i razvoj preduzetništva u energetici,

8) održivost sistema podsticaja i primjena operativne državne pomoći u formi tržišne premije, osim za male proizvođače,

9) dugoročno obezbjeđenje energije, povećanje sigurnosti snabdijevanja električnom energijom i razvoj elektroenergetskog sektora u cjelini,

10) racionalnije korišćenje i raznolikost primarnih izvora energije, stvaranje uslova za regionalni razvoj, posebno u ruralnim i nerazvijenim područjima,

11) pretpostavke za kvalitetno zbrinjavanje nekih vrsta otpada,

12) aktivno učešće krajnjih kupaca i lokalnih zajednica u energetske tranziciji.

Član 3.

(1) Pojmovi korišćeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) obnovljiva energija označava energiju iz vjetra, solarnu (toplotna i fotonaponska) i geotermalnu energiju, energiju iz okoline, hidroenergiju, bio-masu, bio-gas, deponijski gas i gas dobijen iz postrojenja za obradu otpadnih voda,

2) program podrške označava svaki instrument i program koji stimuliše upotrebu obnovljivih izvora energije smanjenjem troškova te energije, povećanjem cijene po kojoj se može prodati ili povećanjem, u smislu obaveze za nabavkom ili slično, količine tako nabavljene energije, uključujući pomoć pri investiranju, poreske olakšice ili smanjenja, povrat poreza, obavezujuće programe podrške za obnovljivu energiju, kao i direktne cjenovne programe podrške, uključujući isplate po garantovanim otkupnim cijenama i promjenjive ili fiksne premije,

3) kupac-proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije označava krajnjeg kupca, koji djeluje u okviru svojih prostorija smještenih unutar ograničenih područja i koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora energije za vlastitu potrošnju, odnosno koji može skladištiti ili prodavati električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije koju je sam proizveo, pri čemu za kupce koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva te aktivnosti ne predstavljaju njihovu glavnu komercijalnu ili profesionalnu djelatnost,

4) kupci-proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora energije koji djeluju zajednički označavaju grupu koja se sastoji od najmanje dva kupca-proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije koji djeluju zajednički u skladu sa definicijom kupac-proizvođač, a koji su smješteni u istoj zgradi ili stambenom kompleksu,

5) instalirana snaga proizvodnog postrojenja (elektrane) označava zbir nazivnih snaga svih turbina u postrojenju ili svih generatora, ukoliko postrojenje nema pogonsku mašinu (turbinu), izraženu u kW,

6) električna energija iz obnovljivih izvora energije predstavlja električnu energiju proizvedenu u postrojenjima koja koriste isključivo obnovljive izvore energije, kao i dio električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije u hibridnim postrojenjima koja koriste i konvencionalne izvore energije, uključujući električnu energiju proizvedenu u postrojenjima iz obnovljivih izvora energije koja se koristi za punjenje sistema akumulacije, ali koja ne obuhvata električnu energiju proizvedenu kao rezultat pumpno-akumulacionog sistema,

7) obavezan otkup je program podsticaja za mala postrojenja koji predstavlja obavezan otkup proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora energije po fiksnim garantovanim otkupnim cijenama od strane Operatera sistema podsticaja,

8) prodajna cijena ponuđača označava cijenu električne energije iz obnovljivih izvora energije koju ponudi ponuđač u postupku aukcije,

9) tržišna premija za velika postrojenja označava promjenjivu premiju, koju, kao podsticaj, mogu ostvariti proizvođači električne energije u velikim postrojenjima, u skladu sa zakonom, određenu kao razliku između prodajne cijene i referentne tržišne cijene i koja se usklađuje na kvartalnom nivou,

10) proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora je proizvođač koji proizvodi električnu energiju koristeći obnovljive izvore energije na ekonomski primjeren način, uz zaštitu životne sredine i koji je obezbijedio mjerenje svih energetskih veličina u datom proizvodnom postrojenju,

11) naknada za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora je novčani dodatak na cijenu električne energije koji se obračunava svim krajnjim kupcima

električne energije u Republici, a koja se koristi za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora,

12) krajnji kupac je pravno i fizičko lice koje kupuje električnu energiju za svoje vlastite potrebe i korišćenje,

13) ugovor o snabdijevanju električnom energijom po principu neto mjerenja ili neto obračuna predstavlja ugovor između snabdjevača i kupca-proizvođača koji dio potreba za električnom energijom proizvodi u vlastitom postrojenju,

14) postrojenje za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora predstavlja postrojenje za proizvodnju električne energije (elektranu) u kojem se kao primarni izvor energije za proizvodnju električne energije koristi jedan ili više obnovljivih izvora energije,

15) neto mjerenje označava komercijalnu šemu snabdijevanja kod koje se višak električne energije koju kupac-proizvođač isporuči u mrežu tokom obračunskog perioda prenosi u naredni obračunski period u vidu energetskeg kredita, koji se koristi za umanjene potrošnje električne energije u periodima kada je potrošnja električne energije kupca-proizvođača veća od proizvodnje za sopstvene potrebe,

16) neto obračun označava komercijalnu šemu snabdijevanja kod koje se višak električne energije koju kupac-proizvođač isporuči u mrežu tokom obračunskog perioda prenosi u naredni obračunski period u vidu monetarnog kredita, koji se koristi za umanjene troškova električne energije u periodima kada je potrošnja električne energije kupca-proizvođača veća od proizvodnje za sopstvene potrebe,

17) energetske kredit označava pozitivnu razliku predate više proizvedene električne energije kupca-proizvođača i preuzete električne energije sa mreže tokom obračunskog perioda,

18) monetarni kredit označava novčanu vrijednost razlike predate više proizvedene električne energije kupca-proizvođača u odnosu na količine preuzete sa mreže tokom obračunskog perioda i izračunava se kao proizvod energetskeg kredita i jedinične cijene više proizvedene električne energije koja odgovara jediničnoj cijeni komponente energije sadržane u maloprodajnoj cijeni snabdjevača umanjene za 5%,

19) balansna grupa obnovljivih izvora energije je grupa koju čini jedan ili više proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije koji su ostvarili pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa.

(2) Pojmovi koji nisu navedeni u stavu 1. ovog člana imaju značenje iz Zakona o energetici i Zakona o električnoj energiji.

GLAVA II

PLANIRANJE I PODSTICANJE PROIZVODNJE I POTROŠNJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA

Član 4.

(1) Korišćenjem obnovljivih izvora energije ostvaruju se ciljevi Republike u oblasti energetike preuzeti međunarodnim sporazumima i strateškim dokumentima, a utvrđeni energetskeim i klimatskeim planom Republike.

(2) Ciljevi Republike o učešću energije iz obnovljivih izvora po godinama, količine predviđene za podsticaj po tehnologijama, pregled vrsta i način ostvarivanja podsticaja, kao i druga pitanja uređuju se Programom o korišćenju obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: Program), koji donosi Vlada Republike Srpske.

Član 5.

Program sadrži:

- 1) očekivanu bruto finalnu potrošnju električne energije, energije grijanja i hlađenja i energije u transportu,
- 2) sektorske ciljeve, odnosno udjele energije iz obnovljivih izvora u električnoj energiji, grijanju i hlađenju i transportu,
- 3) maksimalni ukupni instalisani kapacitet po godinama i tehnologijama izražen u kW, kao i maksimalne godišnje količine planirane proizvodnje električne energije po tehnologijama,
- 4) maksimalni ukupni instalisani kapacitet po godinama za mala postrojenja po tehnologijama, izražen u kW, kao i maksimalne godišnje količine planirane proizvodnje električne energije po tehnologijama (tehnološke kvote), koje su predmet podsticajnih mjera,
- 5) tehnološke kvote po tehnologijama za zajednice obnovljive energije,
- 6) način utvrđivanja uslova i obima aukcija,
- 7) druge mjere od značaja za ostvarivanje planiranih ciljeva.

Član 6.

(1) Učešće energije iz obnovljivih izvora u bruto finalnoj potrošnji energije izračunava se kao bruto potrošnja energije iz obnovljivih izvora podijeljena sa ukupnom finalnom bruto potrošnjom energije, izraženo u procentima.

(2) Bruto finalna potrošnja energije iz obnovljivih izvora predstavlja zbir:

- 1) bruto finalne potrošnje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora,
- 2) bruto finalne potrošnje energije za grijanje i hlađenje proizvedene iz obnovljivih izvora,
- 3) bruto finalne potrošnje energije iz obnovljivih izvora u transportu.

(3) Način izračunavanja udjela energije iz obnovljivih izvora u bruto finalnoj potrošnji energije u Republici precizira se Programom.

GLAVA III

RAZVRSTAVANJE I SERTIFIKACIJA POSTROJENJA ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA

1. Razvrstavanje postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora

Član 7.

Postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije za proizvodnju električne energije, zavisno od primarnog izvora energije, razvrstavaju se na postrojenja koja koriste:

- 1) energetska potencijal vodotokova,
- 2) energiju vjetra,
- 3) neakumulisanu energiju sunca,
- 4) energiju koja se dobija iz bio-mase,
- 5) energiju koja se dobija iz bio-gasa,
- 6) deponijski gas i gas iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda,
- 7) energiju drugih vidova obnovljivih izvora,
- 8) energiju više obnovljivih izvora u kombinaciji.

Član 8.

(1) Postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora za koja se može ostvariti pravo na podsticaj proizvodnje električne energije, s obzirom na instalisanu snagu, dijele na mala i velika postrojenja.

(2) Mala postrojenja su:

1) hidroelektrane, vjetroelektrane i solarne elektrane na zemlji instalisane snage zaključno sa 150 kW,

2) solarne elektrane na objektima, elektrane na bio-masu i bio-gas, deponijski gas i gas iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda instalisane snage zaključno sa 500 kW.

(3) Velika postrojenja su:

1) hidroelektrane instalisane snage veće od 150 kW zaključno sa 10.000 kW,

2) vjetroelektrane i solarne elektrane na zemlji instalisane snage veće od 150 kW,

3) solarne elektrane na objektima i elektrane na bio-gas i bio-masu, instalisane snage veće od 500 kW.

2. Sertifikovanje postrojenja za proizvodnju električne energije koja koriste obnovljive izvore

Član 9.

(1) Sertifikat za proizvodno postrojenje izdaje se proizvođaču električne energije za proizvodno postrojenje koje proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora energije na ekonomski isplativ način uz zaštitu životne sredine i u kojem je obezbijeđeno mjerenje svih energetske veličina.

(2) Pribavljanje sertifikata za proizvodno postrojenje je uslov za ostvarivanje prava na podsticaj proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora ili za izdavanje garancije o porijeklu električne energije.

(3) Sertifikat za proizvodno postrojenje izdaje se nakon pribavljanja upotrebne dozvole od nadležnog organa, u skladu sa propisima o uređenju prostora i građenju.

(4) Sertifikat za proizvodno postrojenje izdaje Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (u daljem tekstu: Regulatorna komisija), na zahtjev proizvođača.

(5) Regulatorna komisija vodi Registar izdatih sertifikata za proizvodna postrojenja.

(6) Izuzetno od st. 3. i 4. ovog člana, sertifikat za proizvodno postrojenje kupca-proizvođača ili zajednice obnovljive energije, instalisane snage zaključno sa 50 kW, izdaje nadležni operater distributivnog sistema, na osnovu lokacijskih uslova uz ispunjenje ostalih kriterijuma propisanih ovim zakonom.

Član 10.

(1) Sertifikat za proizvodno postrojenje izdaje sa na period važenja od:

1) 15 godina za proizvodno postrojenje koje koristi energetske potencijal vodotokova, energiju vjetera i energiju sunca,

2) pet godina za proizvodno postrojenje koje koristi bio-masu i bio-gas.

(2) Regulatorna komisija donosi pravilnik kojim se preciznije uređuju kriterijumi za izdavanje sertifikata, postupak izdavanja, sadržaj sertifikata, njegovo produženje, prenos i izmjena, vođenje Registra izdatih sertifikata, kao i pojednostavljena procedura izdavanja sertifikata za proizvodna postrojenja kupca-proizvođača.

GLAVA IV SPROVOĐENJE SISTEMA PODSTICAJA I BALANSIRANJE

1. Sprovođenje sistema podsticaja

Član 11.

(1) Operater sistema podsticaja, kao neprofitna organizacija, obavlja administrativno-finansijske i druge operativne poslove sistema podsticaja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i osniva se u skladu sa propisima kojima se uređuje sistem javnih službi.

(2) Operater sistema podsticaja (u daljem tekstu: Operater podsticaja) ima svojstvo pravnog lica sa javnim ovlašćenjima utvrđenim ovim zakonom i upisuje se u Registar privrednih subjekata.

(3) Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) donosi odluku kojom se uređuju osnivanje, organizacija, kao i druga pitanja od značaja za rad Operatera podsticaja.

(4) Operater podsticaja finansira se iz naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije.

(5) Nadzor nad radom Operatera podsticaja vrše Ministarstvo i Regulatorna komisija, u okviru nadležnosti utvrđenih ovim zakonom.

(6) Korišćenje sredstava od naknade za obnovljive izvore energije od strane Operatera podsticaja podliježe reviziji, koju vrši služba nadležna za reviziju javnog sektora Republike.

(7) Operater podsticaja podnosi Vladi izvještaj o svom radu i finansijski izvještaj, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 12.

Nadležnosti Operatera podsticaja su da:

1) vodi evidenciju o ukupnim količinama proizvedene električne energije i instalisanim kapacitetima proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije, čiji su podaci javno dostupni,

2) vodi evidenciju o planiranoj i ostvarenoj proizvodnji električne energije i kapacitetima proizvodnih postrojenja za koje je ostvareno pravo na podsticaj, čiji su podaci javno dostupni,

3) vodi evidenciju o planiranoj proizvodnji električne energije i kapacitetima proizvodnih postrojenja za koje je proizvođač ostvario preliminarno pravo na podsticaj,

4) sprovodi postupke aukcija za velika postrojenja u skladu sa ovim zakonom i Pravilnikom o aukcijama,

5) zaključuje ugovor o otkupu električne energije, ugovor o premiji sa proizvođačima koji su ostvarili pravo na podsticaj na osnovu odluka donesenih u sistemu podsticaja, u skladu sa odredbama ovog zakona,

6) vrši obračun i isplatu sredstava za električnu energiju proizvedenu u postrojenjima koja ostvaruju pravo na podsticaj, te javno objavljuje godišnji izvještaj o isplaćenim sredstvima po proizvodnim postrojenjima, najkasnije do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu,

7) zaključuje ugovore sa snabdjevačima krajnjih kupaca u Republici, kao i sa kupcima koji električnu energiju za vlastite potrebe nabavljaju direktno na tržištu, te u skladu sa potpisanim ugovorima vrši fakturisanje i naplatu naknade za obnovljive izvore energije,

8) vrši prodaju električne energije proizvedene u sistemu obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni na tržištu električne energije,

9) vrši preraspodjelu količina električne energije iz sistema obaveznog otkupa na snabdjevače krajnjih kupaca u Republici, u slučaju nemogućnosti prodaje električne energije na tržištu ili u slučaju kada je cijena za 20% manja od prosječne referentne tržišne cijene u prethodnih 12 mjeseci, koju je utvrdila Regulatorna komisija,

10) zaključuje ugovor o prodaji električne energije proizvedene u sistemu obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni sa izabranim ponuđačima ili snabdjevačima krajnjih kupaca,

11) vrši fakturisanje i naplatu prodane električne energije proizvedene u sistemu obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni od izabranog ponuđača ili snabdjevača krajnjih kupaca,

12) vrši prodaju garancija o porijeklu za električnu energiju za koju se ostvaruje pravo na podsticaj,

13) donosi pravila rada Operatera podsticaja, uz saglasnost Regulatorne komisije,

14) donosi uputstvo o radu balansne grupe obnovljivih izvora energije,

15) preuzima balansnu odgovornost za proizvodnju električne energije za koju se ostvaruje pravo na obavezan otkup po garantovanoj otkupnoj cijeni i snosi troškove balansiranja u skladu sa članom 17. ovog zakona,

16) vrši obračun debalansa u skladu sa uputstvom o radu balansne grupe obnovljivih izvora energije,

17) izrađuje i dostavlja Vladi izvještaj o ostvarenju ciljeva u skladu sa Programom iz člana 4. stav 2. ovog zakona za tekuću godinu, najkasnije do 30. novembra,

18) deponuje sredstva koja predstavljaju mjere obezbjeđenja od proizvođača koji su ostvarili preliminarno pravo na podsticaj,

19) vrši obračun i prenos sredstava Fondu za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske,

20) obavlja i druge poslove neophodne za sprovođenje sistema podsticaja.

Član 13.

Pravilima rada iz člana 12. tačka 13) ovog zakona uređuju se:

1) način i ostvarivanje prava i obaveza učesnika u sistemu podsticaja, u skladu sa propisima kojima se uređuje sistem podsticaja,

2) način dostavljanja planova proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, te način praćenja ostvarenja planova,

3) način vođenja evidencija o proizvođačima koji ostvaruju pravo na podsticaj, kao i o proizvođačima koji ostvaruju preliminarno pravo na podsticaj,

4) način izdavanja potvrde za energiju i način vođenja evidencije o podnesenim zahtjevima i izdatim potvrdama,

5) način i rokovi zaključenja ugovora, izmjene i dopune ugovora, prestanak važenja i raskid ugovora,

6) balansna pripadnost proizvođača i balansna odgovornost učesnika sistema podsticaja,

7) način prodaje električne energije proizvedene u sistemu obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni,

8) način dostavljanja i vrste podataka od proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora koji su ostvarili pravo na podsticaj,

9) način razmjene podataka sa operaterom sistema na čiju mrežu su priključena proizvodna postrojenja,

- 10) uslovi i način obračuna, fakturisanja, finansijskog poravnanja i naplate za električnu energiju proizvedenu u sistemu podsticaja,
- 11) način prodaje garancije o porijeklu,
- 12) instrumenti obezbjeđenja plaćanja preuzete i predate energije i njihovo korišćenje u sistemu obaveznog otkupa,
- 13) druga pitanja u vezi sa sprovođenjem sistema podsticaja.

Član 14.

(1) Operater distributivnog, odnosno prenosnog sistema odgovoran je za očitavanje i obračun električne energije isporučene na mrežu, kao i svih drugih energetske veličina u proizvodnom postrojenju koje koriste obnovljive izvore energije, uključujući bruto proizvodnju, vlastitu potrošnju i potrošnju za vlastite potrebe.

(2) Operater distributivnog, odnosno prenosnog sistema mjesečno vrši obračun električne energije od proizvođača koji su ostvarili pravo na podsticaj i dostavlja izvještaj proizvođaču i Operateru podsticaja, kao i izvještaj o ukupno predatoj električnoj energiji krajnjim kupcima na svom području.

Član 15.

(1) Operater podsticaja, Regulatorna komisija i operater distributivnog, odnosno prenosnog sistema imaju slobodan pristup postrojenjima i svim podacima koji se odnose na postrojenje i energente koji se u njemu koriste, a u svrhu ispunjenja obaveza propisanih ovim zakonom.

(2) Proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije dužan je da omogući neometan rad predstavnicima Operatera podsticaja, Regulatorne komisije i operatera distributivnog, odnosno prenosnog sistema.

Član 16.

(1) Snabdjevač krajnjih kupaca dostavlja izvještaje Operateru podsticaja o ukupno prodatoj električnoj energiji i ukupno obračunatom iznosu naknade sadržane u izdatim fakturama za utrošenu električnu energiju.

(2) Snabdjevač krajnjih kupaca dužan je obračunatu naknadu za obnovljive izvore energije uplatiti na račun Operatera podsticaja.

(3) U slučaju raspodjele planirane proizvodnje električne energije na snabdjevače krajnjih kupaca u Republici, u skladu sa članom 12. tačka 9) ovog zakona, snabdjevač je dužan da preuzme i plati Operateru podsticaja pripadajući udio električne energije po važećoj referentnoj tržišnoj cijeni.

2. Balansiranje

Član 17.

(1) Proizvođač električne energije za koju je ostvareno pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa član je balansne grupe obnovljivih izvora energije.

(2) Operater podsticaja je balansno odgovoran za balansnu grupu obnovljivih izvora energije.

(3) Proizvođač električne energije koji je ostvario pravo na podsticaj proizvodnje električne energije u jednom ili više malih postrojenja čija je ukupna instalisana snaga manja

ili jednaka 150 kW ne prijavljuje dnevni raspored rada Operateru podsticaja i ne snosi troškove balansiranja.

(4) Proizvođač električne energije koji je ostvario pravo na podsticaj proizvodnje električne energiju u jednom ili više malih postrojenja čija je ukupna instalisana snaga veća od 150 kW prijavljuje dnevni raspored rada Operateru podsticaja i snosi troškove balansiranja.

(5) Proizvođač električne energije koji je ostvario preliminarno pravo na podsticaj, u skladu sa odredbama ovog zakona, u periodu od prvog priključenja na mrežu do isteka šest mjeseci od dana dobijanja upotrebne dozvole, može biti član balansne grupe obnovljivih izvora energije, pri čemu snosi troškove balansiranja u skladu sa ovim zakonom i uputstvom o radu balansne grupe obnovljivih izvora energije.

Član 18.

(1) Proizvođač električne energije u velikim postrojenjima koji ostvaruje pravo na tržišnu premiju odgovoran je za balansiranje i plaća troškove balansiranja proizvodnje u skladu sa propisima koju uređuju ovu oblast.

(2) Proizvođač iz stava 1. ovog člana postaje odgovoran za balansiranje na jedan od sljedećih načina:

1) zaključivanjem ugovora sa Nezavisnim operaterom sistema BiH o neposrednoj balansnoj odgovornosti, ukoliko je proizvođač balansno odgovorna strana,

2) zaključivanjem ugovora o prenosu balansne odgovornosti na balansno odgovornu stranu.

Član 19.

(1) Troškove koji nastanu pri obavljanju poslova balansiranja Operater podsticaja prenosi na članove balansne grupe obnovljivih izvora.

(2) Sredstva za pokriće troškova balansiranja balansne grupe obnovljivih izvora energije obezbjeđuje Operater podsticaja iz sljedećih izvora:

1) naplate troškova balansiranja članova balansne grupe obnovljivih izvora energije,

2) naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije.

(3) Operater podsticaja, uz saglasnost Regulatorne komisije, donosi uputstvo o radu balansne grupe obnovljivih izvora energije, kojim se propisuju:

1) postupak registracije članova balansne grupe obnovljivih izvora energije,

2) način obračuna debalansa proizvođača i grupe kao cjeline, te način realizacije plaćanja troškova balansiranja za članove balansne grupe obnovljivih izvora energije,

3) način pripreme i dostavljanje planova proizvodnje,

4) ostala pitanja vezana za nesmetan rad balansne grupe obnovljivih izvora energije.

GLAVA V

GARANCIJA O PORIJEKLU ELEKTRIČNE ENERGIJE PROIZVEDENE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA

Član 20.

(1) Garancija o porijeklu električne energije iz obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: Garancija o porijeklu) izdaje se na zahtjev proizvođača električne energije iz

obnovljivih izvora energije za koju ne ostvaruje pravo na podsticaj ili na zahtjev Operatera podsticaja za električnu energiju za koju je ostvareno pravo na podsticaj.

(2) Garancija o porijeklu izdaje se za jediničnu količinu proizvedene električne energije od 1 MWh.

(3) Garancija o porijeklu izdaje se samo jednom za jediničnu količinu električne energije proizvedene u određenom periodu, o čemu se vodi posebna evidencija.

(4) Regulatorna komisija izdaje garanciju o porijeklu, vrši prenos i poništavanje garancije o porijeklu.

(5) Regulatorna komisija donosi pravilnik o garanciji o porijeklu za električnu energiju kojim se uređuju sadržaj garancije, uslovi i postupak izdavanja, prenos i poništavanje garancije o porijeklu, vođenje Registra garancija o porijeklu električne energije i drugo.

Član 21.

(1) Garancija o porijeklu izdaje se za električnu energiju proizvedenu u određenom periodu na osnovu podataka o proizvedenim količinama električne energije utvrđenih mjerenjem.

(2) Garancija o porijeklu može se upotrijebiti u roku od godinu dana od dana izdavanja, a nakon upotrebe ili isteka roka važenja, garancija o porijeklu se poništava.

(3) Proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije koji je ostvario pravo na obavezan otkup po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju utvrđenu u postupku aukcije, nema pravo na garanciju o porijeklu.

Član 22.

(1) Garancija o porijeklu izdata u drugim državama priznaje se u Republici po principu reciprociteta i u skladu sa zaključenim međunarodnim sporazumima.

(2) Regulatorna komisija, uz saglasnost Vlade, može pristupiti relevantnim međunarodnim tijelima za izdavanje garancija o porijeklu ili pristupiti regionalnim udruženjima u Energetskoj zajednici, te izvršiti nabavku opreme i korisničkih programa neophodnih za članstvo u tim tijelima.

(3) Sredstva za nabavku opreme, programa i članarine u tijelima iz stava 2. ovog člana, obezbjeđuju se iz sredstava prikupljenih po osnovu naknade za obnovljive izvore energije.

GLAVA VI

MJERE PODSTICAJA ZA PROIZVODNJU I KORIŠĆENJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

1. Mjere podsticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije

Član 23.

(1) Proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije može ostvariti pravo na sljedeće vrste podsticaja:

1) pravo na pogodnosti prilikom priključenja na mrežu,

2) pravo na obavezan otkup proizvedene električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju za prodaju na tržištu ili potrošnju za vlastite potrebe za mala postrojenja,

3) pravo na tržišnu premiju za električnu energiju koju prodaje na tržištu, utvrđenu u postupku aukcije za velika postrojenja.

4) pravo kupca-proizvođača na jednokratnu subvenciju za izgradnju elektrane koja koristi obnovljive izvore energije u skladu sa podzakonskim aktima.

(2) Proizvođač električne energije za istu količinu električne energije ne može ostvariti pravo na obavezan otkup po garantovanoj otkupnoj cijeni i pravo na premiju.

Član 24.

Pravo na podsticaj iz člana 23. stav 1. t. 2) i 3) ovog zakona može ostvariti proizvođač ako:

- 1) proizvodi električnu energiju u malim i velikim postrojenjima,
- 2) količine električne energije, odnosno instalisani kapaciteti proizvodnih postrojenja ne prelaze tehnološke kvote za određenu godinu utvrđene Programom,
- 3) posjeduje sertifikat za proizvodno postrojenje,
- 4) u postrojenju nije ugrađena oprema koja je korišćena.

Član 25.

(1) Na vodotoku čija je dužina manja od 10 km, pravo na podsticaj može ostvariti samo jedno proizvodno postrojenje.

(2) Na vodotoku čija je dužina veća od 10 km, pravo na podsticaj može ostvariti postrojenje čiji su krajnji dijelovi – vodozahvat i mašinska zgrada udaljeni najmanje 2 km od krajnjih dijelova drugih proizvodnih postrojenja.

(3) U slučaju izgradnje više solarnih elektrana na istom objektu, sve izgrađene elektrane smatraće se jednim postrojenjem u pogledu instalisane snage iz člana 8. ovog zakona, a u svrhu određivanja vrste i visine podsticaja novoizgrađene solarne elektrane.

(4) Za solarnu elektranu na zemlji moguće je ostvariti pravo na podsticaj, odnosno preliminarno pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa ukoliko je rastojanje te elektrane od elektrane za koju je već ostvareno pravo na podsticaj ili preliminarno pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa najmanje jednako ili veće od dvostrukog umnoška instalisane snage izražene u kW te elektrane, izraženo u metrima.

(5) Proizvodno postrojenje na vodotoku može ostvariti pravo na podsticaj isključivo u slučaju strateške društvene koristi za lokalnu zajednicu koja je investitor i korisnik predmetnog proizvodnog postrojenja.

Član 26.

(1) Proizvođaču električne energije iz malog postrojenja koji je u periodu investiranja primao državnu pomoć srazmjerno se umanjuje garantovana otkupna cijena ili premija.

(2) Proizvođaču električne energije iz velikog postrojenja koji je u periodu investiranja primao državnu pomoć srazmjerno se umanjuje tržišna premija ostvarena u postupku aukcije.

(3) Pod državnom pomoći iz st. 1. i 2. ovog člana podrazumijeva se svaka direktna ili indirektna pomoć u vidu davanja u novcu, materijalu i opremi, subvencija i poreskih olakšica.

Član 27.

Proizvođač koji u postrojenjima u eksploataciji, u kojima je izvršena rekonstrukcija, proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora energije ima pravo na obavezan otkup po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju za dio proizvedene električne energije koja je rezultat povećanja kapaciteta dobijenog rekonstrukcijom.

1.1. Pogodnosti prilikom priključenja na mrežu

Član 28.

(1) Operater distributivnog sistema dužan je da svakom novom proizvođaču za malo postrojenje, koji zahtijeva priključenje na distributivnu mrežu, izradi i dostavi, o svom trošku, detaljnu analizu mogućnosti i uslova za priključenje, sa procjenom troškova priključenja i vremenskim okvirom za realizaciju predloženog načina priključenja.

(2) Operater distributivnog sistema, uz saglasnost Regulatorne komisije, donosi pravilnik kojim se preciznije propisuju način, uslovi i postupak priključenja na mrežu, ostvarivanje pogodnosti, kriterijumi za podjelu troškova priključenja i druga pitanja.

Član 29.

Proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije priključuje se na prenosnu mrežu u skladu sa propisima kojima se uređuje priključenje postrojenja na prenosnu mrežu.

1.2. Pravo na obavezan otkup po garantovanoj otkupnoj cijeni i pravo na premiju

Član 30.

(1) Proizvođač električne energije iz malih postrojenja, koji ispunjava uslove iz čl. 24. i 25. ovog zakona, ima pravo na jednu od sljedećih vrsta podsticaja:

1) pravo na obavezan otkup proizvedene električne energije u cijelosti ili djelimično po garantovanoj otkupnoj tržišnoj cijeni, ili

2) pravo na premiju za proizvedenu električnu energiju koju prodaje na tržištu ili koju koristi za vlastite potrebe.

(2) Pravo na obavezan otkup električne energije po garantovanoj otkupnoj tržišnoj cijeni ili pravo na premiju iz stava 1. ovog člana može se ostvariti u trajanju do 15 godina.

Član 31.

(1) Garantovanu otkupnu cijenu i premiju za mala postrojenja utvrđuje Regulatorna komisija u skladu sa metodologijom propisanom Pravilnikom o podsticaju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije.

(2) Na osnovu metodologije iz stava 1. ovog člana, Regulatorna komisija, uz saglasnost Vlade, donosi odluku o visini garantovanih otkupnih cijena i premija za mala postrojenja.

(3) Garantovana otkupna cijena je nepromjenljiva u periodu trajanja prava na podsticaj.

(4) Premija za mala postrojenja je promjenjiva i izračunava se kao razlika između garantovane otkupne cijene za dato postrojenje i referente tržišne cijene.

(5) Referentnu tržišnu cijenu utvrđuje Regulatorna komisija, najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni kvartal, kao prosječnu ostvarenu veleprodajnu cijenu ostvarenu u prethodnom kvartalu na dvije berze u Bosni i Hercegovini ili zemljama u okruženju.

(6) Regulatorna komisija najmanje jednom godišnje provjerava nivo garantovanih otkupnih cijena i premija za mala postrojenja.

(7) Za potrebe utvrđivanja visine garantovanih otkupnih cijena i premija iz stava 2. ovog člana, mala postrojenja dijele se na:

1) hidroelektrane instalisane snage zaključno sa 150 kW;

2) vjetroelektrane instalisane snage zaključno sa 150 kW;

3) solarne elektrane na zemlji instalisane snage zaključno sa 150 kW;

4) solarne elektrane na objektima:

1. instalisane snage zaključno sa 50 kW,

2. instalisane snage veće od 50 kW zaključno sa 500 kW;

5) elektrane na bio-masu i bio-gas, deponijski gas i gas iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda:

1. instalisane snage zaključno sa 50 kW,

2. instalisane snage veće od 50 kW zaključno sa 500 kW.

(8) Prilikom zaključivanja ugovora o obaveznom otkupu po garantovanoj otkupnoj tržišnoj cijeni, odnosno ugovora o dodjeli premije za mala postrojenja, primjenjuju se garantovane otkupne važeće tržišne cijene iz odluke koje su na snazi u vrijeme isporuke proizvedene električne energije zaključivanja ugovora.

(9) Izuzetno od stava 5. ovog člana, visina garantovane otkupne cijene može se mijenjati u slučaju promjene:

1) kursa konvertibilne marke u odnosu na kurs evra u BiH u iznosu većem od 10%;

2) instalisane snage u slučaju iz člana 25. stav 3. ovog zakona.

Član 32.

Pravo na obavezan otkup po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora u malim postrojenjima ostvaruje na osnovu rješenja, koje donosi Regulatorna komisija na zahtjev proizvođača, nakon izgradnje objekata i ispunjenja drugih uslova u skladu sa ovim zakonom.

Član 33.

(1) Nosilac projekta koji gradi malo postrojenje može ostvariti preliminarno pravo na podsticaj obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju ako ispunjava uslove iz člana 24. stav 1. t. 1) i 2), te ako je upisan u Registar projekata.

(2) Nosilac projekta iz stava 1. ovog člana uz zahtjev za sticanje preliminarnog prava prilaže sljedeće dokumente:

1) revidiran glavni projekat,

2) građevinsku dozvolu izdatu od nadležnog organa u skladu sa propisima koji uređuju oblast građenja.

(3) Rješenje o preliminarnom pravu na podsticaj za malo postrojenje donosi Regulatorna komisija.

(4) Period trajanja preliminarnog prava iz stava 3. ovog člana predstavlja maksimalni period u kojem je nosilac projekta dužan pribaviti upotrebnu dozvolu za malo postrojenje i on iznosi:

1) godinu dana za solarne elektrane,

2) dvije godine za ostale elektrane.

(5) Nosilac projekta dužan je da, najkasnije 30 dana od dana prijema rješenja iz stava 3. ovog člana, dostavi Operateru podsticaja zahtjev za zaključenje predugovora o pravu na podsticaj sa bankarskom garancijom ili depozitom u visini od 2% od vrijednosti investicije iz glavnog projekta.

(6) Nosilac projekta koji je ostvario preliminarno pravo i Operater podsticaja dužni su da zaključe predugovor o preliminarnom pravu u roku od 60 dana od dana prijema rješenja iz stava 3. ovog člana, a u suprotnom prestaje da važi rješenje o preliminarnom pravu.

(7) Rješenjem iz stava 3. ovog člana, te potpisivanjem predugovora o preliminarnom pravu na podsticaj, u skladu sa ovim članom, nosilac projekta rezerviše količine za podsticaj i stiče mogućnost da ostvari pravo na podsticaj u periodu koji ne može biti duži od šest mjeseci od isteka roka iz stava 4. ovog člana.

Član 34.

Regulatorna komisija, uz saglasnost Vlade, donosi Pravilnik o podsticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, kojim se uređuju:

1) postupak za ostvarivanje prava na podsticaj i preciziraju uslovi za ostvarivanje prava na podsticaj,

2) postupak za ostvarivanje prava na podsticaj za proizvodna postrojenja u eksploataciji koja su izvršila rekonstrukciju i preciziraju kriterijumi za ostvarivanje prava na podsticaj za ta postrojenja,

3) kriterijumi za umanjenje podsticajnih mjera za proizvodna postrojenja koja su u periodu investiranja primila državnu pomoć,

4) mjerenje, očitavanje i obračun električne energije za koju se ostvaruje pravo na podsticaj,

5) period na koji se ostvaruje pravo na podsticaj i zaključivanje ugovora o podsticaju,

6) način utvrđivanja troškova rada Operatera podsticaja,

7) način provjere količina električne energije za podsticanje po tehnologijama (tehnoloških kvota) i izdavanje odgovarajućih potvrda za energiju za mala postrojenja od Operatera podsticaja,

8) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za funkcionisanje sistema podsticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora,

9) metodologija utvrđivanja garantovane otkupne cijene, referentne tržišne cijene, premije za mala postrojenja i granični iznos premije za velika postrojenja,

10) druga pitanja od značaja za sprovođenje sistema podsticaja.

Član 35.

(1) Proizvođač električne energije iz velikih postrojenja koji ispunjava uslove iz čl. 24. i 25. ovog zakona ima pravo na tržišnu premiju za proizvedenu električnu energiju koju prodaje na tržištu.

(2) Tržišna premija iz stava 1. ovog člana je promjenljiva i izračunava se kao razlika između prodajne cijene električne energije ponuđača iz postupka aukcije i referente tržišne cijene, utvrđene u skladu sa članom 31. stav 5. ovog zakona.

(3) Prodajna cijena električne energije ponuđača iz postupka aukcije je nepromjenljiva u periodu trajanja prava na podsticaj, osim u slučaju promjene kursa konvertibilne marke u odnosu na kurs evra u BiH, u iznosu većem od 10%.

(4) Pravo na tržišnu premiju ostvaruje se nakon sprovedenog postupka aukcije, izgradnje postrojenja i ispunjenja drugih uslova u skladu sa ovim zakonom.

(5) Proizvođač električne energije iz velikih postrojenja pravo na tržišnu premiju ostvaruje na period do 15 godina.

Član 36.

(1) Aukcija je postupak javnog nadmetanja s ciljem prikupljanja ponuda za izgradnju postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i ostvarenja prava na podsticaj, pri čemu je predmet nadmetanja prodajna cijena električne energije proizvedene u velikim postrojenjima, po datoj tehnologiji i kapacitetu u skladu sa Programom.

(2) Aukcija može biti otvorena i lokacijska.

(3) Otvorena aukcija se sprovodi za određenu tehnologiju i utvrđene kapacitete, u kojoj mogu učestvovati svi zainteresovani ponuđači koji su pribavili građevinsku dozvolu za postrojenje u skladu sa propisima.

(4) Lokacijska aukcija se sprovodi za određenu tehnologiju i utvrđeni kapacitet na lokaciji koju je prethodno utvrdila Vlada, i na kojoj će se graditi objekat za koji je obezbijeđena građevinska dozvola.

Član 37.

Vlada, na prijedlog ministarstva nadležnog za energetiku (u daljem tekstu: Ministarstvo), svake dvije godine, donosi odluku o sprovođenju postupka aukcije, kojom se utvrđuju tehnološke kvote, koje su predmet aukcije za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora za velika postrojenja.

Član 38.

(1) Odlukom iz člana 37. ovog zakona uređuju se:

- 1) obim aukcije, odnosno maksimalni nivoi ukupnog instalisanog kapaciteta iz tehnologija obnovljivih izvora koje su predmet aukcije,
- 2) količine planirane električne energije koje su predmet podsticaja,
- 3) minimalni i maksimalni prag ponude,
- 4) način i uslovi pod kojima se može mijenjati obim aukcije,
- 5) maksimalni period za početak rada postrojenja koje je predmet aukcije,
- 6) instrumenti obezbjeđenja ponude u vidu bankarske garancije ili depozita, iskazani kao procenat od vrijednosti ukupne investicije projekta koji je predmet aukcije,
- 7) način izračunavanja promjenljive tržišne premije,
- 8) maksimalna prodajna cijena koju mogu ponuditi ponuđači u postupku aukcije,
- 9) trenutna referentna tržišna cijena,
- 10) druga pitanja od značaja za predmetnu aukciju.

(2) Ukoliko sprovedena aukcija za određenu tehnologiju nije dovela do planiranog obima, razlika između planiranog i ostvarenog obima je predmet ponovljenog postupka aukcije za tu tehnologiju ili se, u slučaju da nije bilo dovoljno ponuda u dva postupka aukcije zaredom, razlika između planiranog i ukupnog obima ponuda dodaje obimu ponovljenih aukcija za druge tehnologije.

(3) Izmijenjeni obim aukcije iz stava 2. ovog člana ne može prelaziti ukupne tehnološke kvote predviđene odlukom o sprovođenju postupka aukcije, pri čemu ukupne kvote po tehnologijama iz Programa ne mogu biti prekoračene.

(4) U slučaju da se sprovodi lokacijska aukcija, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, odluka sadrži i podatke o lokaciji i raspoloživoj dokumentaciji za planirani objekat.

Član 39.

(1) Postupak aukcije sprovodi Operater podsticaja, na osnovu odluke Vlade iz člana 37. ovog zakona, u skladu sa Pravilnikom o aukcijama.

(2) Maksimalnu prodajnu cijenu i referentnu tržišnu cijenu za potrebe aukcije utvrđuje Regulatorna komisija, u skladu sa metodologijom propisanom Pravilnikom o podsticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije.

(3) Kriterijum za izbor najpovoljnijeg ponuđača je najniža ponuđena prodajna cijena električne energije za datu tehnologiju.

(4) Regulatorna komisija je nadležna da nadzire postupak aukcija, te u slučaju neusklađenosti nalaže Operateru podsticaja otklanjanje nepravilnosti.

Član 40.

(1) Nakon sprovedenog postupka aukcije Operater podsticaja dostavlja Vladi izvještaj o sprovedenoj aukciji i prijedlog rješenja o izboru najpovoljnijeg ponuđača.

(2) Rješenje o izboru najpovoljnijeg ponuđača donosi Vlada.

(3) Rješenje iz stava 2. ovog člana sadrži:

1) naziv izabranog ponuđača,
2) osnovne tehničke podatke o postrojenju, uključujući primarni izvor energije, instalisanu snagu i planiranu godišnju proizvodnju električne energije,
3) visinu prodajne cijene proizvedene električne energije ostvarene u postupku aukcije,

4) način obračuna promjenljive tržišne premije,

5) rok za izgradnju objekta,

6) visinu garancije za realizaciju projekta,

7) druge podatke od značaja za konkretnu aukciju.

(4) Protiv rješenja Vlade iz stava 2. ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

(5) U slučaju da izabrani ponuđač ne pribavi upotrebnu dozvolu u roku za izgradnju objekata propisanih rješenjem iz stava 2. ovog člana, izabranom ponuđaču se umanjuje ponuđena prodajna cijena električne energije u iznosu od 1% za svaki mjesec kašnjenja u realizaciji projekta, pri čemu maksimalno umanjenje može iznositi 12,6%.

Član 41.

(1) Izabrani ponuđač iz člana 40. stav 2. ovog zakona i Operater podsticaja dužni su da zaključe predugovor o premiji u roku od 30 dana od dana prijema rješenja Vlade o izboru najpovoljnijeg ponuđača, a u suprotnom prestaje da važi rješenje Vlade.

(2) Ako izabrani ponuđač ne zaključi predugovor, Operater podsticaja je dužan da, u roku od osam dana od dana isteka roka iz stava 1. ovog člana, obavijesti Vladu o tome.

(3) Maksimalno kašnjenje izabranog ponuđača iz člana 40. stav 2. ovog zakona u realizaciji projekta, odnosno pribavljanju upotrebne dozvole iznosi godinu dana 6 mjeseci.

(4) Protekom roka iz stava 3. ovog člana prestaje da važi rješenje iz člana 40. stav 2. ovog zakona i predugovor iz stava 1. ovog člana.

(5) U slučajevima isteka rokova iz st. 1. i 4. ovog člana, Operater podsticaja, najkasnije u roku od osam dana od isteka datih rokova, aktivira bankarsku garanciju.

(6) U slučaju iz stava 2. ovog člana, Vlada može izabrati drugorangiranog ponuđača.

Član 42.

Nakon izgradnje objekta i ispunjenja drugih uslova u skladu sa ovim zakonom, pravo na tržišnu premiju proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora u velikim postrojenjima ostvaruje na osnovu rješenja koje donosi Regulatorna komisija.

Član 43.

Regulatorna komisija donosi Pravilnik o aukcijama, kojim se uređuje sprovođenje postupka aukcija, a naročito:

- 1) zadaci Operatera podsticaja i učesnika aukcija,
- 2) priprema procesa aukcije,
- 3) način raspisivanja javnog poziva za dostavu ponudu za aukciju,
- 4) sadržaj ponude i način dostavljanja ponuda,
- 5) instrumenti finansijskog obezbjeđenja ponude,
- 6) provjera urednosti ponuda,
- 7) način ocjene i rangiranje ponuda,
- 8) način donošenja rješenja o izboru najpovoljnijeg ponuđača,
- 9) način obavještanja javnosti o postupku aukcije,
- 10) druga pitanja koja se odnose na postupak aukcije.

1.3. Predugovori i ugovori o podsticaju

Član 44.

(1) Operater podsticaja izrađuje standardne obrasce predugovora i ugovora o podsticaju, zavisno od vrste podsticaja, i to:

1) predugovor o obaveznom otkupu električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni,

- 2) predugovor o premiji za proizvodnju električne energije iz malih postrojenja,
- 3) predugovor o premiji za proizvodnju električne energije iz velikih postrojenja,
- 4) ugovor o garantovanom otkupu električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni,
- 5) ugovor o premiji za proizvodnju električne energije iz malih postrojenja,
- 6) ugovor o premiji za proizvodnju električne energije iz velikih postrojenja.

(2) Operater podsticaja zaključuje predugovor ili ugovor o podsticaju na osnovu rješenja Regulatorne komisije ili na osnovu rješenja Vlade o izboru najpovoljnijeg ponuđača u postupku aukcije.

(3) Proizvođač električne energije u malim postrojenjima, koji je ostvario preliminarno pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni ili u vidu premije, u skladu sa ovim zakonom, dužan je da zaključi odgovarajući predugovor sa Operaterom podsticaja.

(4) Predugovor iz stava 3. ovog člana obavezno sadrži odredbe vezane za period trajanja predugovora, maksimalno dozvoljeno vrijeme izgradnje postrojenja, obaveze proizvođača, tehničke podatke o postrojenju i planiranoj proizvodnji i drugo.

(5) Proizvođač električne energije u velikim postrojenjima, koji je rješenjem Vlade izabran kao najpovoljniji ponuđač u postupku aukcije, dužan je da sa Operaterom podsticaja zaključi predugovor o premiji.

(6) Predugovor iz stava 5. ovog člana obavezno sadrži odredbe vezane za period trajanja predugovora, maksimalno dozvoljeno vrijeme izgradnje postrojenja, obaveze proizvođača, tehničke podatke o postrojenju, planiranoj proizvodnji, visinu prodajne cijene električne energije ostvarene u postupku aukcije, način izračunavanja promjenljive tržišne premije i drugo.

(7) Proizvođač električne energije u malim postrojenjima, koji je ostvario pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju, ima pravo da zaključi ugovor o obaveznom otkupu električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni ili ugovor o premiji sa Operaterom podsticaja.

(8) Proizvođač električne energije u velikim postrojenjima, koji je ostvario pravo na podsticaj u vidu tržišne premije, ima pravo da zaključi ugovor o premiji sa Operaterom podsticaja.

(9) Ugovorima iz st. 7. i 8. ovog člana obavezno se definišu premija, garantovana otkupna cijena i prodajna cijena električne energije, period trajanja ugovora, tehnički podaci o postrojenju i planiranoj proizvodnji, kao i obaveze proizvođača u pogledu dostavljanja podataka Operateru podsticaja.

Član 45.

(1) Proizvođaču koji je ostvario pravo na podsticaj, to pravo prestaje u sljedećim slučajevima:

1) istekom vremena na koje je dato pravo na podsticaj, odnosno istekom ugovora o podsticaju,

2) ukidanjem rješenja o pravu na podsticaj,

3) poništenjem rješenja o pravu na podsticaj.

(2) Nakon prestanka prava na podsticaj u slučajevima iz stava 1. ovog člana, proizvođač nema pravo da za isto postrojenje ponovo zatraži pravo na podsticaj.

(3) Regulatorna komisija može ukinuti rješenje o podsticaju u sljedećim slučajevima:

1) ako je istekao sertifikat za proizvodno postrojenje, a nije pokrenut postupak izdavanja novog sertifikata u skladu sa propisima,

2) ako proizvođač proizvodi električnu energiju suprotno uslovima koji su utvrđeni rješenjem,

3) ako proizvođač ne izvršava obaveze iz ugovora ili predugovora o podsticaju,

4) na zahtjev proizvođača koji je ostvario pravo na podsticaj.

(4) Regulatorna komisija može poništiti rješenje o podsticaju u sljedećim slučajevima:

1) ako je rješenje doneseno na osnovu neistinitih podataka, uključujući podatke o starosti opreme i tehničkim i energetske parametrima elektrane,

2) u drugim slučajevima, u skladu sa zakonom.

(5) Poništenjem ili ukidanjem rješenja o podsticaju prestaje da važi ugovor o pravu na podsticaj.

1.4. Sredstva za podsticanje

Član 46.

(1) Sredstva za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora obezbjeđuju se iz:

1) naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora,

2) prihoda od prodaje garancija o porijeklu za električnu energiju iz sistema podsticaja,

3) prihoda po osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja za preliminarno pravo na podsticaj.

(2) Krajnji kupac električne energije u Republici obavezan je da plaća naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora kao dodatak na cijenu električne energije.

(3) Snabdjevač električnom energijom dužan je da na računu za utrošenu električnu energiju, koji dostavlja krajnjim kupcima, odvojeno iskaže naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.

(4) Visinu naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora utvrđuje Regulatorna komisija odlukom, uz saglasnost Vlade.

Član 47.

(1) Iz sredstava za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora obezbjeđuju se sredstva za:

1) premije za električnu energiju iz obnovljivih izvora,

2) dio troškova balansiranja,

3) troškove rada Operatera podsticaja,

4) dio troškova koji se odnose na funkcionisanje sistema izdavanja garancija o porijeklu, u skladu sa članom 22. stav 3. ovog zakona,

5) unapređenje mjera energetske efikasnosti i promovisanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.

(2) Troškove rada Operatera podsticaja, na bazi opravdanih troškova, utvrđuje Regulatorna komisija u postupku utvrđivanja visine naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.

(3) Fondu za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske pripada 10% sredstava prikupljenih po osnovu naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora radi realizacije mjera iz stava 1. tačka 5) ovog člana, a iz kojih se sufinansira i izgradnja elektrana za vlastite potrebe energetske zaštićenih kupaca.

2. Mjere za podsticanje korišćenja obnovljivih izvora energije za grijanje i hlađenje i u transportu

Član 48.

(1) S ciljem ispunjenja obaveza propisanih Programom iz člana 4. ovog zakona, koje se odnose na učešće obnovljivih izvora u proizvodnji energije za grijanje i hlađenje, Vlada može uvesti sljedeće podsticajne mjere:

1) subvencije i druge olakšice za domaću proizvodnju i nabavku opreme koja se koristi za potrebe grijanja i hlađenja upotrebom obnovljivih izvora energije (solarni kolektori za pripremu tople vode, toplotne pumpe za korišćenje aerotermalne, geotermalne i hidrotermalne energije i drugo),

2) uvođenje obaveze velikim potrošačima toplotne energije (industrijske i gradske toplane) da dio toplotne energije proizvode iz obnovljivih izvora energije,

3) druge podsticajne mjere.

(2) Pored podsticajnih mjera iz stava 1. ovog člana, jedinica lokalne samouprave može:

1) uvesti podsticajne mjere za proizvođače toplotne energije iz obnovljivih izvora energije,

2) propisati uslove pod kojima je distributer toplotne energije dužan da priključi proizvođača toplotne energije iz obnovljivih izvora energije na svoju distributivnu mrežu i da mu ponudi priključenje i otkup toplotne energije.

(3) Jedinica lokalne samouprave, najmanje jednom godišnje, obavještava Ministarstvo o planiranim i ostvarenim podsticajnim mjerama iz stava 2. ovog člana.

Član 49.

Vlada može uvesti određene mjere za razvoj tržišta goriva iz obnovljivih izvora energije u sektoru transporta i za razvoj odgovarajuće infrastrukture, a koje se odnose na:

1) podsticanje razvoja proizvodnje bio-goriva i drugih alternativnih goriva (vodonika i električne energije),

2) razvoj tržišta bio-goriva i drugih alternativnih goriva,

3) veće korišćenje bio-goriva i drugih alternativnih goriva u okviru usluga javnog prevoza,

4) razvoj infrastrukture za korišćenje električne energije i drugih alternativnih goriva,

5) definisanje područja u kojim je obavezno obezbijediti infrastrukturu za punjenje električnih automobila.

Član 50.

(1) S ciljem ispunjavanja obaveza u pogledu učešća obnovljivih izvora energije u transportu, Vlada donosi uredbu kojom se uređuje korišćenje obnovljivih izvora i drugih alternativnih goriva.

(2) Uredbom se propisuju:

1) vidovi goriva iz obnovljivih izvora u transportu,

2) učešće bio-goriva, električne energije iz obnovljivih izvora i drugih alternativnih goriva u ukupnoj potrošnji goriva za transport,

3) mjere kojima se može podsticati postavljanje infrastrukture za alternativna goriva u sklopu usluga javnog prevoza,

4) nadzor nad primjenom uredbe i druge mjere potrebne za ispunjenje ciljeva.

Član 51.

(1) Usluge punjenja električnih vozila električnom energijom iz obnovljivih izvora mogu pružati operateri javno dostupnih mjesta za punjenje električnom energijom iz obnovljivih izvora (u daljem tekstu: Operater punionica).

(2) Operater punionica može biti svako pravno lice koje je registrovano za obavljanje date djelatnosti i koje je vlasnik javno dostupnog mjesta za punjenje ili u ime vlasnika, na osnovu ugovora, upravlja javno dostupnim mjestom za punjenje električnom energijom iz obnovljivih izvora, putem koga je moguće puniti električno vozilo ili zamijeniti bateriju električnog vozila.

(3) Operater punionica je dužan da se evidentira kod Regulatorne komisije i Operatera podsticaja.

(4) Operater punionica slobodno bira svog snabdjevača električnom energijom, koju koristi za pružanje usluga punjenja električnih vozila električnom energijom.

(5) Tehničke zahtjeve za mjesta za punjenje, u skladu sa relevantnim tehničkim standardima, propisuje operater sistema, aktom kojim se uređuje priključenje korisnika mreže, posebno za mjesta za punjenje male snage i mjesta za punjenje velike snage.

(6) Operater punionica može kupcima pružati usluge punjenja električnih vozila električnom energijom na ugovornoj osnovi, uključujući u ime i za račun snabdjevača električnom energijom.

(7) Cijena usluge punjenja električnih vozila električnom energijom obavezno je tržišna, lako i jasno uporediva, pregledna i nediskriminatorska.

(8) Operater distributivnog sistema na nediskriminatorskoj osnovi saraduje sa Operaterom punionica.

(9) Operater punionica ima pravo prioritetno kupovati električnu energiju od Operatera podsticaja po referentnoj tržišnoj cijeni, te za tu energiju dobiti garancije o porijeklu električne energije koje koristi isključivo kao dokaz o porijeklu energije koju prodaje kupcima na javno dostupnim mjestima za punjenje.

3. Kupci-proizvođači i zajednice obnovljive energije

Član 52.

(1) Krajnji kupac ima pravo da izgradi i priključi elektranu koja koristi obnovljive izvore energije na unutrašnje električne instalacije svog objekta za potrebe sopstvene potrošnje.

(2) Instalirana snaga elektrane, u slučaju primjene šeme neto mjerenja ili neto obračuna, ne može biti veća od odobrene priključne snage objekta krajnjeg kupca.

(3) Krajnji kupac stiče status kupca-proizvođača priključenjem elektrane iz stava 1. ovog člana na unutrašnje električne instalacije svog objekta, kao i pribavljanjem sertifikata za proizvodno postrojenje (elektranu) u skladu sa ovim zakonom, te ima prava i obaveze iz ovog zakona i zakona kojim je uređena oblast električne energije.

(4) Kupac-proizvođač ima prava da:

1) proizvodi električnu energiju za sopstvenu potrošnju,

2) skladišti električnu energiju,

3) višak proizvedene električne energije isporuči u mrežu.

4) preuzme električnu energiju iz mreže

5) ostvari i realizuje energetske ili monetarne kredite u skladu sa ovim zakonom

(5) Elektranu u kojoj kupac-proizvođač proizvodi električnu energiju u skladu sa stavom 1. ovog člana smatra se unutrašnjom instalacijom kupca-proizvođača.

(6) Snabdjevač koji vrši snabdjevanje kupca-proizvođača primjenom šema neto mjerenja ili neto obračuna dužan je da preuzme višak proizvedene električne energije koji se isporuči u mrežu.

(7) Vlasnik elektrane za potrebe krajnjeg kupca može biti i treća strana, uz zaključenje posebnog sporazuma sa krajnjim kupcem za čije potrebe je elektranu izgrađena.

(8) Sertifikat iz stava 3. ovog člana izdaje operater distributivnog sistema na čiju mrežu je priključen kupac-proizvođač, po pojednostavljenoj proceduri.

Član 53.

(1) Operater distributivnog sistema vrši mjerenje količina predate i preuzete električne energije na mjestu priključenja kupca-proizvođača, kao i mjerenje količina proizvedene

električne energije na mjestu priključenja elektrane za vlastite potrebe na unutrašnje instalacije kupca-proizvođača.

(2) Mjerenje na mjestu priključenja kupca-proizvođača vrši se dvosmjernim brojiлом aktivne električne energije.

(3) Operater distributivnog sistema na mjesečnom nivou dostavlja snabdjevaču podatke o obračunskim mjernim veličinama registrovanim na mjestu priključenja kupca-proizvođača.

(4) Operater distributivnog sistema na godišnjem nivou dostavlja Regulatornoj komisiji i Operateru podsticaja podatke o ukupno proizvedenoj električnoj energiji kupca-proizvođača.

Član 54.

(1) Obračun više preuzete i predate proizvedene električne energije kupca-proizvođača vrši se primjenom:

1) šeme neto mjerenja za elektrane instalisane snage do 10,8 50 kW (uključujući 10,8 50 kW),

2) šeme neto obračuna za elektrane instalisane snage u opsegu od 10,8 kW do preko 50 kW (uključujući 50 kW),

3) standardne šeme snabdijevanja za elektrane instalisane snage preko 50 kW.

(2) Snabdjevač ima balansnu odgovornost za mjerno mjesto kupca-proizvođača.

(3) Kupac-proizvođač čija instalisana snaga elektrane prelazi 150 kW dužan je prijavljivati dnevni raspored rada i snositi troškove debalansa.

Član 55.

(1) Osnovica za obračun preuzete i predate električne energije kod primjene šeme neto mjerenja i neto obračuna je neto stanje dvosmjernog mjernog uređaja na mjestu priključenja kupca-proizvođača u obračunskom periodu, koji iznosi jedan mjesec.

(2) Ukoliko je tokom obračunskog perioda kupac-proizvođač preuzeo više električne energije nego što je predao u mrežu, kupac-proizvođač plaća razliku između preuzete i predate električne energije u skladu sa ugovorenom tržišnom cijenom za snabdijevanje.

(3) Ukoliko je tokom obračunskog perioda kupac-proizvođač predao više električne energije u mrežu nego što je preuzeo, razlika između predate i preuzete električne energije prenosi se u naredni obračunski period u korist kupca-proizvođača, i to:

1) kod primjene šeme neto mjerenja u vidu energetskeg kredita, izraženo u kWh ili

2) kod primjene šeme neto obračuna u vidu monetarnog kredita koji odgovara vrijednosti predate više proizvedene električne energije tokom obračunskog perioda.

(4) Monetarni kredit je proizvod energetskeg kredita i jedinične cijene više proizvedene električne energije koja odgovara jediničnoj cijeni komponente energije sadržane u maloprodajnoj cijeni snabdjevača umanjene za 5 10%.

(5) Energetski i monetarni kredit se koriste u obračunskim periodima kada je količina električne energije preuzete sa mreže veća od količine više proizvedene električne energije koju kupac-proizvođač preda u mrežu.

(6) Snabdjevač vrši finalni obračun količina predate i preuzete električne energije 1. aprila tekuće godine za prethodni dvanaestomjesečni period, pri čemu kupac-proizvođač nema pravo na nadoknadu viška predate električne energije koji preostane nakon finalnog godišnjeg obračuna.

(7) Obračun naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, u slučaju primjene šeme neto mjerenja ili neto obračuna, vrši se za neto razliku preuzete i predate električne energije u toku obračunskog perioda.

Član 56.

(1) U slučaju primjene standardne šeme snabdijevanja, obračun preuzete električne energije sa mreže i predate više proizvedene električne energije se vrši nezavisno.

(2) Snabdjevač vrši obračun i izdaje fakturu kupcu-proizvođaču za preuzetu električnu energiju sa mreže primjenom **ugovorene tržišne** cijene snabdijevanja.

(3) Kupac-proizvođač vrši obračun i izdaje fakturu za predatu električnu energiju primjenom ugovorene cijene za više proizvedenu energiju.

(4) Kupac-proizvođač koji na godišnjem nivou u kontinuitetu ostvaruje višak proizvodnje u odnosu na potrošnju, a za kog se prema kriterijumu instalisane snage postrojenja primjenjuje šema neto mjerenja ili neto obračuna, ima pravo na primjenu standardne šeme snabdijevanja.

(5) Obračun naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, u slučaju primjene standardne šeme snabdijevanja, vrši se za ukupnu količinu električne energije koju kupac-proizvođač preuzme sa mreže.

Član 57.

(1) Kupci iz kategorije domaćinstva i komercijalni kupci čiji su objekti locirani unutar iste zgrade ili stambenog kompleksa imaju pravo učešća u šemi zajedničke proizvodnje.

(2) Kupci koji učestvuju u šemi zajedničke proizvodnje ugovorom regulišu međusobne odnose, uključujući pripadajući udio instalisane snage elektrane i proizvodnje svakog kupca pojedinačno, te imenuju zastupnika.

(3) Pojedinačni kupci-proizvođači koji djeluju zajednički ostvaruju pravo na primjenu komercijalne šeme obračuna u skladu sa iznosom pripadajuće instalisane snage elektrane tog kupca-proizvođača.

(4) Operater distributivnog sistema i zastupnik kupaca koji zajednički proizvode električnu energiju zaključuju ugovor kojim se uređuju pravila raspodjele električne energije i period za alokaciju energije.

(5) Kupci-proizvođači koji djeluju zajednički zadržavaju svoja prava i obaveze kao krajnji kupci, prema kojima se ne mogu primijeniti neopravdani ili diskriminatorski uslovi i procedure koje sprečavaju njihovo učešće u šemi zajedničke proizvodnje.

Član 58.

(1) Elektrana za sopstvene potrebe kupaca-proizvođača koji djeluju zajednički priključuje se preko zasebnog priključka sa pripadajućim obračunskim mjernim mjestom.

(2) Mjerna mjesta krajnjih kupaca koji učestvuju u šemi zajedničke proizvodnje i mjerno mjesto elektrane za sopstvene potrebe opremaju se pametnim mjernim uređajima.

(3) Operater distributivnog sistema vrši alokaciju proizvedene električne energije između učesnika u šemi zajedničke proizvodnje i utvrđuje količine:

1) ukupno proizvedene električne energije,

2) direktno utrošene proizvedene električne energije pojedinačnih kupaca-proizvođača koji zajednički djeluju,

3) utrošene električne energije sa mreže pojedinačnih kupaca-proizvođača koji zajednički djeluju,

4) više proizvedene električne energije koju su pojedinačni kupci-proizvođači isporučili u mrežu,

5) neto utrošene električne energije pojedinačnih kupaca-proizvođača za slučaj primjene šeme neto mjerenja ili neto obračuna.

Član 59.

(1) Zajednica obnovljive energije (u daljem tekstu: Zajednica) je pravno lice osnovano u skladu sa propisima, s ciljem korišćenja obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne energije radi zadovoljenja energetske potreba članova Zajednice, na način koji podrazumijeva ekološke, ekonomske i socijalne koristi za članove Zajednice i za društvo.

(2) Rad Zajednice zasniva se na otvorenom i dobrovoljnom učešću njenih članova.

(3) Član Zajednice može biti fizičko ili pravno lice, kao i jedinica lokalne samouprave.

(4) Privredno društvo ili preduzetnik može biti član Zajednice pod uslovom da proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora ne predstavlja njegovu pretežnu (osnovnu) djelatnost.

(5) Član Zajednice zadržava status krajnjeg kupca, sa pravima i obavezama koje ima i prema njemu se ne mogu primijeniti neopravdani ili diskriminatorni uslovi ili postupci koji bi spriječili njegovo učešće u Zajednici.

Član 60.

(1) Zajednica ima pravo na:

1) proizvodnju, potrošnju, skladištenje i prodaju električne energije iz obnovljivih izvora, uzajamnu razmjenu električne energije proizvedene korišćenjem obnovljivih izvora energije u postrojenjima u vlasništvu Zajednice između članova Zajednice,

2) pristup svim tržištima energije, direktno ili putem agregacije, na nediskriminatorni način.

(2) Zajednica koja se bavi snabdijevanjem električnom energijom kao tržišnom djelatnošću ili obezbjeđuje uslugu objedinjenog djelovanja (agregaciju) ili obavlja druge energetske djelatnosti na komercijalnoj osnovi, te aktivnosti obavlja u skladu sa propisima za odgovarajuće djelatnosti.

Član 61.

(1) Priključenje Zajednica vrši se:

1) preko zajedničkog priključka kompletne Zajednice sa pripadajućim obračunskim mjernim mjestom ili

2) preko zasebnih priključaka sa pripadajućim obračunskim mjernim mjestima pojedinačnih objekata članova Zajednice, elektrana, uređaja za skladištenje i drugih uređaja za potrebe Zajednice.

(2) Regulatorna komisija donosi pravilnik kojim definiše opseg (perimetar) distributivne mreže unutar koga je dopušteno zasebno priključenje objekata koji čine Zajednicu putem pojedinačnih priključaka.

(3) Mjerna mjesta krajnjih kupaca i ostalih objekata koji čine Zajednicu opremaju se pametnim mjernim uređajima.

(4) Raspodjela proizvedene električne energije između članova Zajednice reguliše se međusobnim ugovorom.

(5) Operater distributivnog sistema i Zajednica ugovorom regulišu pitanja upravljanja i održavanja distributivne mreže unutar Zajednice, administracije šeme zajedničke proizvodnje, energetskog obračuna između članova Zajednice i druga pitanja od značaja za korištenje mreže i administriranje Zajednice.

Član 62.

Regulatorna komisija donosi pravilnik o kupcima-proizvođačima i zajednicama obnovljive energije, kojim se uređuju način i uslovi učešća na tržištu električne energije, primjena ograničenja instalisane snage elektrana za sopstvene potrebe, pojedinačno i na nivou sistema, primjena komercijalnih šema obračuna i način postupanja u slučaju promjene snabdjevača, zadatke operatera distributivnog sistema u realizaciji šema proizvodnje za sopstvene potrebe, kao i osnivanje i status zajednice obnovljive energije, prava i obaveze članova zajednice i druga pitanja.

4. Ostale mjere i informisanje

Član 63.

(1) Pravo na obavezan otkup električne energije po referentnoj tržišnoj cijeni ima proizvođač električne energije u postrojenjima iz člana 8. ovog zakona koji je priključen na distributivnu mrežu, u periodu od prvog priključenja na mrežu do isteka šest mjeseci od dana dobijanja upotrebne dozvole.

(2) Proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije kojem je, u skladu sa propisima, isteklo pravo na obavezan otkup po garantovanoj otkupnoj tržišnoj cijeni, ima pravo prodavati proizvedenu električnu energiju Operateru podsticaja po cijeni koja je 10% niža od referentne tržišne cijene, koju je utvrdila Regulatorna komisija.

Član 64.

Ministarstvo, Regulatorna komisija i Operater podsticaja, u okviru svojih nadležnosti, razvijaju odgovarajuće edukativne programe, izrađuju brošure i druge vidove obuke, s ciljem informisanja javnosti o podsticajnim mjerama, kao i o prednostima proizvodnje i korišćenja energije iz obnovljivih izvora energije.

GLAVA VII IZGRADNJA ENERGETSKIH POSTROJENJA I VOĐENJE REGISTRA PROJEKATA

1. Izgradnja energetskih postrojenja

Član 65.

Izgradnja energetskih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije vrši se u skladu sa strateškim dokumentima i planovima razvoja energetskog sektora u Republici.

Član 66.

(1) Za izgradnju energetske postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije potrebno je prethodno pribaviti koncesiju u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast koncesija ili u skladu sa propisima kojima se uređuju drugi vidovi javno-privatnog partnerstva, kada je to uređeno posebnim propisom, osim u slučaju izgradnje:

1) energetske postrojenja na bio-masu, bio-gas, deponijski gas i gas iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda,

2) elektrane na deponijski gas i gas dobijen iz komunalnih otpadnih voda,

3) solarnih postrojenja sa fotonaponskim ćelijama instalisane snage zaključno sa 250 kW na zemlji i na objektima, nezavisno od instalisane snage.

(2) U slučaju kada se za izgradnju proizvodnog postrojenja sprovodi postupak lokacijske aukcije, sa izabranim ponuđačem zaključuje se ugovor o koncesiji bez sprovođenja javnog poziva, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast koncesija.

(3) Izgradnja energetske postrojenja vrši se na osnovu građevinske dozvole pribavljene u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast građenja i zaštite životne sredine, osim u slučaju izgradnje elektrana (uređaja) kupca-proizvođača, koji se grade na osnovu lokacijskih uslova.

2. Registar projekata

Član 67.

(1) Ministarstvo uspostavlja i vodi Registar projekata koji koriste obnovljive izvore energije.

(2) Registar projekata je jedinstvena evidencija o projektima iz obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne energije, energije za grijanje i hlađenje i energije koja se koristi u transportu.

(3) Registar projekata sadrži podatke o vlasniku projekta i projektu, podatke o lokaciji i tipu postrojenja, tehničko-tehnološkim karakteristikama postrojenja, rokovima izgradnje, podsticajima, o pribavljenim dozvolama, uključujući i promjene navedenih podataka, te druge potrebne podatke.

(4) Ministarstvo vodi Registar projekata u pisanom i elektronskom obliku.

(5) Registar projekata je javno dostupan u elektronskoj formi i kontinuirano se ažurira.

(6) Podaci iz Registra u elektronskoj formi koriste se u postupcima koje vode druge institucije.

(7) Ministar donosi uputstvo o vođenju Registra projekata iz obnovljivih izvora energije, kojim se propisuju oblik, sadržaj i način vođenja Registra projekata.

Član 68.

(1) Upis projekata u Registar projekata vrši Ministarstvo po službenoj dužnosti ili na osnovu podnesenog zahtjeva vlasnika projekta.

(2) Ministarstvo, po službenoj dužnosti, upisuje projekte u Registar projekata iz resorne nadležnosti Ministarstva za koje je zaključen ugovor o koncesiji.

(3) Vlasnik projekta za izgradnju energetske postrojenja iz resorne nadležnosti drugih organa, koji je zaključio ugovor o koncesiji ili javno-privatnom partnerstvu, dužan je da u roku od 30 dana od dana zaključivanja ugovora podnese zahtjev Ministarstvu, radi upisa projekta u Registar projekata.

(4) Za projekte za koje nije potrebno pribaviti ugovor o koncesiji ili ugovor o

javno-privatnom partnerstvu, vlasnik projekta dužan je podnijeti zahtjev za upis projekta u Registar projekata u roku od 30 dana od dana pribavljanja odobrenja za građenje.

(5) U slučaju promjene podataka iz člana 67. stav 3. ovog zakona, vlasnik projekta dužan je Ministarstvu podnijeti zahtjev za upis promjene podataka u Registru projekata, u roku od 30 dana od dana nastale promjene podataka.

(6) Regulatorna komisija i Operater podsticaja dužni su Ministarstvu dostaviti rješenja o preliminarnom pravu, sertifikatu, podsticaju, te obavještenje o zaključenim predugovorima i ugovorima o podsticanju, najkasnije osam dana od dana donošenja rješenja ili zaključenja ugovora.

(7) Ministarstvo, po službenoj dužnosti, unosi podatke iz stava 6. ovog člana u Registar projekata.

GLAVA VIII NADZOR I KAZNE NE ODREDBE

Član 69.

Upravni nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona i na osnovu njega donesenih propisa vrši Ministarstvo i Regulatorna komisija, u skladu sa ovlašćenjima propisanim ovim zakonom.

Član 70.

(1) Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske posredstvom nadležnih inspektora, u skladu sa propisom kojim se uređuje postupak inspeksijskog nadzora, ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje obavljanje elektroenergetskih djelatnosti.

(2) Kontrolu izgradnje elektroenergetskih objekata, tehničke ispravnosti, pogonske sigurnosti elektroenergetskih objekata i postrojenja, bezbjednosti ljudi u elektroenergetskim objektima, kao i uvid u tehničku i pogonsku dokumentaciju vrši nadležna inspekcija, u skladu sa posebnim zakonom.

(3) Inspeksijski nadzor obuhvata nadzor nad primjenom ovog zakona, drugih propisa, standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta, koji se odnose na projektovanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i korišćenje elektroenergetskih objekata, instalacija, postrojenja i opreme u tim objektima, kao i kvalitet isporuke električne energije i slično.

Član 71.

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice:

1) Operater podsticaja ako ne zaključi ugovor o otkupu električne energije ili ugovor o premiji (član 12. stav 1. tačka 7),

2) Operater podsticaja ako ne izradi i učini javno dostupnim godišnji izvještaj o isplaćenim sredstvima po proizvodnim postrojenjima (član 12. stav 1. tačka 8),

3) Operater podsticaja ako ne raspiše javni poziv za prodaju električne energije (član 12. stav 1. tačka 10),

4) proizvođač električne energije ako ne obezbijedi Operateru podsticaja, Regulatornoj komisiji i operateru sistema slobodan pristup postrojenjima i podacima, kao i njihov nesmetan rad, u skladu sa ovim zakonom (član 15. stav 2),

5) snabdjevač krajnjih kupaca ako ne dostava izvještaje Operateru podsticaja o ukupno prodatoj električnoj energiji i ukupno obračunatom iznosu naknade (člana 16. stav 1),

6) snabdjevač krajnjih kupaca ako ne ulati naknadu za obnovljive izvore na račun Operatera podsticaja (član 16. stav 2),

7) snabdjevač električne energije ako ne preuzme od Operatera podsticaja pripadajući udio električne energije (član 16. stav 3),

8) snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca-proizvođača ako ne preuzme višak proizvedene električne energije (član 52. stav 6),

9) Operater distributivnog sistema ako ne izvrši alokaciju proizvedene električne energije između učesnika u šemi zajedničke proizvodnje (član 58. stav 3),

10) subjekt koji otpočne izgradnju energetskog postrojenja koje koristi obnovljive izvore energije suprotno odredbama člana 66. ovog zakona,

11) vlasnik projekta ako ne podnese zahtjev za upis projekta u registar projekata (član 68. st. 3, 4. i 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice i preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

GLAVA IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 72.

(1) Vlada, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi:

1) Program o korišćenju obnovljivih izvora energije (član 4. stav 2),

2) Uredbu o bio-gorivu i drugim obnovljivim gorivima u transportu (član 50. stav 1).

(2) Ministarstvo, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi Uputstvo o vođenju registra projekata iz obnovljivih izvora energije (član 67. stav 7).

(3) Regulatorna komisija, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi:

1) Pravilnik o izdavanju sertifikata za proizvodno postrojenje koje proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora energije (član 10. stav 2),

2) Pravilnik o garanciji porijekla za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije (član 20. stav 5),

3) Pravilnik o podsticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora (član 34),

4) Pravilnik o aukcijama (član 43),

5) Pravilnik o kupcima-proizvođačima i zajednicama obnovljive energije, (član 62).

(4) Operater podsticaja, u roku od šest mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi:

1) Pravila rada Operatera podsticaja (član 12. stav 1. tačka 13),

2) Uputstvo o radu balansne grupe obnovljivih izvora energije (član 19. stav 3).

(5) Do donošenja podzakonskih akata iz stava 2, stava 3. t. 1), 2) i 3), stava 4. tačka 1) ovog člana primjenjuju se podzakonski akti koji su važili na dan stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 73.

Operater podsticaja dužan je da uredi balansnu odgovornost balansne grupe obnovljivih izvora energije u skladu sa pravilima balansnog tržišta, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 74.

(1) Proizvođač koji je, prije stupanja na snagu ovog zakona, stekao pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni, do isteka prava na podsticaj, član je Balansne grupe obnovljivih izvora energije u skladu sa ovim zakonom.

(2) Proizvođač čija je ukupna instalisana snaga proizvodnih postrojenja manja ili jednaka 500 kW, koji je, prije stupanja na snagu ovog zakona, stekao pravo na podsticaj u vidu obaveznog otkupa po garantovanoj otkupnoj cijeni, do isteka prava na podsticaj, ne prijavljuje dnevni raspored rada Operateru podsticaja i ne snosi troškove balansiranja.

Član 75.

(1) Postupci za ostvarivanje prava na podsticaj koji su započeti prije stupanja na snagu ovog zakona završiće se po odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 39/13, 108/13, 79/15 i 26/19).

(2) Proizvođači električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i u efikasnoj kogeneraciji, koji su stekli preliminarno pravo na podsticaj po osnovu Zakona o obnovljivim izvorima energije u efikasnoj kogeneraciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 39/13, 108/13, 79/15, 26/19), mogu produžiti preliminarno pravo, u skladu sa odredbama ovog zakona, ukoliko ispunjavaju uslove iz ovog zakona i ako postoje slobodne količine za podsticanje.

(3) Proizvođači električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i u efikasnoj kogeneraciji, koji su stekli preliminarno pravo na podsticaj do dana stupanja na snagu ovog zakona, mogu ostvariti pravo na podsticaj po osnovu Zakona o obnovljivim izvorima energije u efikasnoj kogeneraciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 39/13, 108/13, 79/15, 26/19), najkasnije do 30. juna 2022. godine.

Član 76.

(1) Do uspostavljanja Operatera podsticaja, poslove iz člana 12. ovog zakona obavljaće Mješoviti holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ – Matično preduzeće a. d. Trebinje.

(2) Mješoviti holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ – Matično preduzeće a. d. Trebinje obavezno je da vodi odvojenu računovodstvenu evidenciju i poseban namjenski račun za kupoprodaju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora za koju se ostvaruje pravo na podsticaj.

Član 77.

Do uspostavljanja Operatera podsticaja, Mješoviti holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ – Matično preduzeće a. d. Trebinje i povezana privredna društva ne mogu učestvovati u postupku aukcija za velika postrojenja, u skladu sa ovim zakonom i Pravilnikom o aukcijama.

Član 78.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 39/13, 108/13, 79/15 i 26/19).

Član 79.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima, između ostalog, Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose, zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja, kao i politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, prema članu 70. Ustava Republike Srpske, Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-2484/21 od 23. avgusta 2021. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose, zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, osnovne ciljeve i pravce privrednog i tehnološkog razvoja, kao i politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, prema članu 70. Ustava, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Ova materija do sada je bila uređena Zakonom o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 39/13, 108/13, 79/15 i 26/19), a razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi reforme sistema podsticaja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora na način da su podsticajne mjere zasnovane na tržišnim principima, kao i u potrebi usklađivanja sa direktivama Evropske unije iz ove oblasti.

Najznačajnije razlike predloženih rješenja u odnosu na rješenja propisana Zakonom koji je na snazi odnose se na razdvajanje podsticaja za mala i velika postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora.

Proizvođač električne energije iz malih postrojenja, koji ispunjava propisane uslove, ima pravo na obavezan otkup proizvedene električne energije u cijelosti, odnosno djelimično, po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju za proizvedenu električnu energiju koju prodaje na tržištu, odnosno koju koristi za vlastite potrebe. Navedena prava mogu se ostvariti u najdužem trajanju do 15 godina, na osnovu rješenja koje donosi Regulatorna komisija na zahtjev proizvođača.

Proizvođač električne energije iz velikih postrojenja, koji ispunjava propisane uslove, ima pravo na tržišnu premiju za proizvedenu električnu energiju koju prodaje na tržištu. Ovo pravo ostvaruje se nakon sprovedenog postupka aukcije. Vlada donosi odluku o sprovođenju postupka aukcije, kojom se utvrđuju tehnološke kvote, a koje će biti predmet aukcije za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora za velika postrojenja. Aukcija je postupak javnog nadmetanja s ciljem prikupljanja ponuda za izgradnju postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i ostvarenja prava na podsticaj, pri čemu je predmet nadmetanja prodajna cijena električne energije proizvedene u velikim postrojenjima, po datoj tehnologiji i kapacitetu. Aukcija može biti otvorena i lokacijska. Otvorena aukcija se sprovodi za određenu tehnologiju i utvrđene kapacitete, a lokacijska aukcija se sprovodi za određenu tehnologiju i utvrđeni kapacitet na lokaciji koju je prethodno utvrdila Vlada.

Postupak aukcije sprovodi Operater sistema podsticaja iz obnovljivih izvora, na osnovu odluke Vlade, a maksimalnu prodajnu cijenu i referentnu tržišnu cijenu za potrebe aukcije utvrđuje Regulatorna komisija.

Ovaj sekretarijat je uputio određene sugestije koje su se odnosile na usklađivanje ovog zakona sa pravnim sistemom Republike, poboljšanje teksta Zakona, te na usklađivanje sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), koje je obrađivač prihvatio i ugradio u tekst Zakona.

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Nacrt zakona o obnovljivim izvorima energije može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-2599/21 od 27. avgusta 2021. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta zakona o obnovljivim izvorima energije (u daljem tekstu: Nacrt), ustanovljeno je da postoje relevantni izvori prava EU koji se odnose na predmetnu materiju. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Djelimično usklađeno“.

Ovim nacrtom uređuje se proizvodnja električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora energije kao i upotreba energije iz obnovljivih izvora u transportu, a s ciljem povećanja potrošnje na domaćem tržištu i udjela u bruto finalnoj potrošnji energije, te obezbjeđenje razvoja podsticajnih mehanizama i regulatornog okvira kao i tehničke infrastrukture za obnovljive izvore energije.

Materiju Nacrta, u dijelu primarnih izvora prava EU, uređuje Ugovor o funkcionisanju Evropske unije; Treći dio: Politike i unutrašnje djelovanje Unije, Naslov VII - Zajednički propisi o konkurenciji, oporezivanju i usklađivanju zakonodavstva, Glava 3, Usklađivanje zakonodavstva član 114; Naslov XX: Životna sredina, čl. 191. i 192. i Naslov XXI: Energetika, član 194¹.

U dijelu sekundarnih izvora prava EU, obrađivač je vršio djelimičnu transpoziciju Direktive (EU) 2018/2001 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o promociji upotrebe energije iz obnovljivih izvora².

Direktiva prioritetno postavlja veće zahtjeve za korišćenje obnovljivih izvora energije s ciljem stvaranja uslova za održivi razvoj i unapređenje zaštite životne sredine. Između ostalog, Direktiva daje smjernice za reformu sistema podsticaja, finansijsko podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, s posebnim akcentom na samosnabdijevanje i zajednice obnovljive energije, kao proizvođače.

Odredbama iz člana 7. Direktive 2018/2001/EU, regulisan je način izračunavanja konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora. Obrađivač je ove odredbe djelimično preuzeo čl. 4, 5, 6, 50. i 72. Nacrta.

Iz pomenute Direktive preuzeta je odredba člana 17. kojom se utvrđuje postupak jednostavnog obavještanja za priključivanje na mrežu. Ovu odredbu obrađivač je djelimično preuzeo čl. 28. i 29. Nacrta.

Prilikom daljeg normiranja obrađivač je djelimično preuzeo član 22. Direktive kojim je propisano da države članice krajnjim korisnicima posebno iz kategorije domaćinstva

¹ Treaty on the functioning of the European Union Part three: Union policies and internal actions, Title VII - Common rules on competition, taxation and approximation of laws, Chapter 3 Approximation of laws- Article 114; Title XX: Environment, Art. 191 and 192 ; Title XXI- Energy- Article 194.

² Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources.

osiguravaju pravo učestvovanja u zajednici obnovljive energije. Ove odredbe preuzete su čl. 59, 60, 61, 62. i 72. Nacrta.

Pored navedenog, obrađivač je prilikom izrade Nacrta u dijelu ostalih izvora prava EU uzeo u obzir odredbe Ugovora o osnivanju energetske zajednice: Naslov I – Principi, čl. 2 i 3; Naslov II – Proširenje *acquis communautaire*, Poglavlje V – *acquis* za obnovljive izvore energije, član 20, i Naslov III – Mehanizam za djelovanje tržišta mrežne energije, Poglavlje VI – obnovljivi izvori energije i energetska efikasnost, član 35³.

Pregled usklađenosti sa navedenim izvorom prava EU sadržan je u uporednom prikazu usklađenosti Nacrta sa pravnom tekovinom Evropske unije i praksom i standardima Savjeta Evrope.

Donošenje Nacrta doprinijeće ispunjavanju obaveza iz SSP⁴, sadržanih u čl. 107. i 108. koji se odnose na jačanje saradnje u oblasti energije i životne sredine.

Napominjemo da je donošenje Nacrta predviđeno Akcionim planom usklađivanja propisa i drugih opštih akata Republike Srpske sa pravnom tekovinom Evropske unije i praksom i standardima Savjeta Evrope za 2021. godinu.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 39/13, 108/13, 79/15 i 26/19) u primjeni je od 2013. godine, nakon čega su u tri navrata vršene njegove izmjene i dopune u manjem obimu. Zakonom se uređuje oblast planiranja i podsticanja proizvodnje i potrošnje električne energije u postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije, utvrđuju sistem podsticaja i mjere podsticanja za proizvedenu električnu energiju iz obnovljivih izvora, institucionalno sprovođenje sistema podsticaja, uređuju pitanja izgradnje postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i drugo.

Sistem podsticaja uspostavljen je s ciljem ispunjenja obaveza iz Ugovora o Energetskoj Zajednici i primjene Direktive o obnovljivim izvorima energije, a s ciljem povećanja učešća obnovljivih izvora energije u ukupnoj finalnoj potrošnji energije.

Navedeni sistem podsticaja nije dao zadovoljavajuće rezultate u pogledu povećanja učešća obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji, a uzrokuje stalno povećanje naknada za krajnje potrošače zbog čega je došlo do promjene zakonodavstva EU i usvajanja nove Direktive Evropskog parlamenta i Savjeta 2018/2001/ES o promovisanju upotrebe energije iz obnovljivih izvora energije od 11. decembra 2018. godine koja kao jedan od prioriteta postavlja veće zahtjeve za korišćenje obnovljivih izvora energije s ciljem stvaranja uslova za održivi razvoj i unapređenje zaštite životne sredine.

Između ostalog, Direktiva daje smjernice za reformu sistema podsticaja, finansijsko podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, s posebnim akcentom na samosnabdijevanje i zajednice obnovljive energije, kao proizvođače.

Potrebno je naglasiti da je u posljednjoj deceniji došlo do ubrzanog razvoja tehnologija obnovljivih izvora energije, što je uzrokovalo znatno smanjenje cijena po kilovatu instalisanog kapaciteta, posebno za solarne i vjetroelektrane. Slijedom toga, nova Direktiva predviđa reformu sistema podsticaja na način da podsticajne mjere moraju biti ekonomičnije, odnosno trebaju biti zasnovane na tržišnim principima. Njihova visina bi se utvrđivala nekom

³ Treaty Establishing The Energy Community, Title I – Principles, Article 2 and 3.; Title II – The Extension of the *Acquis Communautaire*, Chapter V – The *acquis* for Renewables, Article 35. Title III – Mechanism for operation of network energy markets, Chapter VI – Renewable energy sources and energy efficiency Article 35.

⁴ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

od konkurentskih postupaka otvorenim za sve proizvođače iz obnovljivih izvora energije. Takođe, predmetna direktiva daje mogućnost da se od konkurentskog postupka izuzmu mala postrojenja za koja će moći ostvariti dosadašnje vrste podsticaja, a s obzirom na njihov značaj na lokalnom nivou.

Dakle, predložena reforma sistema podsticaja ima za cilj da smanji naknade za podsticanje i olakša razvoj projekata koji koriste obnovljive izvore energije uvođenjem transparentnijeg mehanizma za raspodjelu podsticaja sprovođenjem sistema aukcije. Za mala postrojenja postojeći sistem podsticaja ostaje na snazi, s tim da se prioritet daje lokalnim građanskim inicijativama i samosnabdijevanju.

I pored toga što Republika Srpska raspolaže značajnim resursima za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, kao i činjenice da je zbog tehnološkog razvoja došlo do značajnog smanjenja troškova proizvodnje elektrine energije iz obnovljivih izvora energije, obezbjeđenje podsticaja je još uvijek važno za stimulisanje rasta i širenja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije.

Shodno tome, pripremljen je novi Zakon o obnovljivim izvorima energije kojim je izvršeno razdvajanje vrste podsticaja za mala i velika postrojenja za proizvodnju električne energije. Mala postrojenja, instalisane snage maksimalno do 500 kW imaju mogućnost na podsticaj u vidu obaveznog otkupa po garantovane otkupne cijene ili premije za električnu energiju koja se prodaje na tržištu ili koristi za vlastite potrebe.

Suprotno tome, velika postrojenjima imaju obavezu da električnu energiju prodaju samostalno na tržištu uz mogućnost ostvarivanja podsticaja u vidu premije koja se utvrđuje u postupku aukcije.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Čl. 1. do 3. definiše se predmet i oblast odnosa koje uređuje zakon, uređuju ciljevi proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije, te daje značenje karakterističnih pojmova u vezi sa podsticanjem proizvodnje električne energije u postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije.

Čl. 4. do 6. propisano je donošenje planskog dokumenta kojim se planira energija iz obnovljivih izvora za određeni period, definišu sektorski ciljevi, odnosno udjeli energije iz obnovljivih izvora u oblastima električne energije, grijanja i hlađenja i transportu, utvrđuju mjere za ostvarivanje postavljenih ciljeva po godinama, određuju godišnje količine planirane proizvodnje električne energije po tehnologijama koje će biti predmet podsticaja (tehnološke kvote), određuju tehnološke kvote za zajednice obnovljive energije, kao i izračunavanje udjela energije iz obnovljivih izvora energije u odnosu na bruto finalnu potrošnju energije. Ciljevi povećanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora do 2030. godine zadani su u Direktivi EU 2018/2001 od 11. decembra 2018. godine o promovisanju upotrebe energije iz obnovljivih izvora. Shodno tome, planske dokumente je potrebno izraditi u skladu sa navedenim propisom EU.

Čl. 7. i 8. definiše se razvrstavanje postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije za potrebe ostvarivanja prava na podsticaj. Podjela postrojenja za proizvodnju električne energije vrši se prema vrstama obnovljivih izvora koje koriste, odnosno tehnologiji i instalisanoj snazi postrojenja. Koncept podsticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora baziran je na podjeli na mala i velika postrojenja za koje su predviđeni zasebni sistemi podsticaja, kako u pogledu vrste podsticajnih mjera, tako i postupka njihovog ostvarivanja.

Čl. 9. i 10. propisano je sertifikovanje postrojenja za proizvodnju električne energije koja koriste obnovljive izvore energije. Sertifikat za proizvodno postrojenje izdaje Regulatorna komisija na određeni period, a po zahtjevu proizvođača. Dobijanje sertifikata za

proizvodno postrojenje je uslov za ostvarivanje prava na podsticaj za proizvedenu električnu energiju iz obnovljivih izvora energije ili za izdavanje garancije porijekla električne energije. Regulatorna komisija je ovlašćena da donese pravilnik kojim se propisuju kriterijumi za izdavanje sertifikata, postupak izdavanja, sadržaj sertifikata, njihov prenos na drugo lice i sl.

Čl. 11. do 13. propisuje se institucionalna struktura za operativno sprovođenje sistema podsticaja. Za obavljanje administrativno-finansijskih i drugih operativnih poslova sistema podsticaja predviđa se osnivanje posebnog tijela – Operater podsticaja, definišu njegove nadležnosti i način finansiranja. Operater podsticaja obavezan je da donese pravila rada kojim će se detaljnije urediti bitna pitanja u vezi sa njegovim aktivnostima, kao i način ostvarivanja prava i obaveza učesnika u sistemu podsticaja.

Čl. 14. do 16. bliže se određuju obaveze u sistemu podsticaja za proizvođače, operatera distributivnog sistema i snabdjevača krajnjih kupaca električne energije u pogledu očitavanja i obračuna električne energije isporučene u mrežu, obaveznog otkupa dijela električne energije proizvedene u postrojenjima koja koriste obnovljive izvore, izvještavanje, odnosno dostavljanje podataka o preuzetoj i prodatoj električnoj energiji potrebnih za obračun, obračunavanje i plaćanje u sistemu obaveznog otkupa i sl.

Čl. 17. do 19. propisano je snošenje troškova balansiranja za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora, koji ostvare pravo na podsticaj. Proizvođač električne energije iz malih postrojenja, što uključuje jedno ili više malih postrojenja čija ukupna snaga je manja ili jednaka 250 kW, ne snosi troškove balansiranja niti prijavljuje dnevni raspored rada. U ovom slučaju troškove balansiranja snosi Operater podsticaja. Takođe, u malim postrojenjima, što uključuje jedno ili više malih postrojenja čija je ukupna snaga veća od 250 kW, proizvođač snosi troškove balansiranja i obavezan je da Operateru podsticaja prijavljuje dnevni raspored rada. Proizvođač električne energije iz velikih postrojenja odgovoran je za balansiranje i snosi troškove balansiranja u skladu sa propisima koji uređuju ovu oblast. U slučaju kada Operater podsticaja snosi troškove balansiranja, sredstva obezbjeđuje iz sredstava za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Operater podsticaja je ovlašćen da, uz saglasnost Regulatorne komisije, donese uputstvo o radu balansne grupe obnovljivih izvora energije.

Čl. 20. do 22. uređuje se način izdavanja garancije o porijeklu električne energije koja se koristi kao dokaz da proizvedena električna energija potiče iz postrojenja koje koristi obnovljive izvore energije, mogućnost prenošenja garancije, prestanak važenja garancije porijekla, kao i način priznavanja garancije porijekla izdate u drugim državama. Regulatorna komisija je ovlašćena da donese poseban podzakonski akt kojim će se propisati sadržaj garancije, uslovi i postupak izdavanja, prenos i poništavanje garancije porijekla.

Čl. 23–27. definisane su mjere podsticanja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije. U tom smislu članom 23. su definisane vrste podsticaja koje može ostvariti proizvođač koji električnu energiju proizvodi iz obnovljivih izvora energije, a odnose se na pravo na pogodnosti prilikom priključenja na mrežu, pravo na obavezan otkup električne energije proizvedene u malim postrojenjima, prava na tržišnu premiju proizvođača koji električnu energiju proizvodi u velikim postrojenjima. Članom 24. propisuju se uslovi pod kojima proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora mogu ostvariti pravo na podsticaj. Pored uslova da je električna energija proizvedena u postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije, proizvođač može ostvariti pravo na podsticaj ako količine električne energije, odnosno instalisani kapaciteti postrojenja ne prelaze količine za podsticanje predviđene planskim dokumentom iz člana 4. Zakona, uz uslov da je pribavio certifikat za proizvodno postrojenje propisan članom 9. ovog zakona i da prilikom izgradnje postrojenja nije ugradio korišćenu opremu, čime se podstiče uvođenje i razvoj novih tehnologija i opreme. Članom 25. definisani su i posebni uslovi koji se odnose na udaljenost između postrojenja koje moraju ispuniti proizvođači električne energije koji koriste energiju

vodotoka i energiju sunca, a s ciljem zaštite životne sredine ili sprečavanja zloupotreba radi ostvarivanja većih podsticaja.

Čl. 26 i 27. definiše se pravo i obaveza proizvođača koji je u periodu investiranja primio državnu pomoć i proizvođača koji je u postrojenjima u eksploataciji vršio rekonstrukciju postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora.

Čl. 28. i 29. propisane su pogodnosti prilikom priključenja na elektroenergetsku mrežu postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije. Naime, operater distributivnog sistema dužan je da po zahtjevu svakog novog proizvođača, bez naknade, dostavi detaljnu analizu mogućnosti i uslova priključenja postrojenja na mrežu, sa procjenom stvarnih troškova priključenja i vremenskim okvirom za priključenje. Način, uslovi i postupak priključenja na mrežu, ostvarivanje pogodnosti, pravila i kriterijumi za podjelu troškova priključenja bliže će biti definisani pravilnikom koji je u obavezi da donese operater distributivnog sistema uz saglasnost Regulatorne komisije. Priključenje objekata na prenosnu mrežu vrši se u skladu sa propisima koje donosi kompanija za prenos električne energije.

Čl. 30. do 33. propisane su vrste podsticajnih mjera za proizvedenu električnu energiju u malim postrojenjima, postupak ostvarivanja prava na podsticaj, period trajanja podsticaja, kao i način utvrđivanja visine podsticajnih mjera. Proizvođač električne energije koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom može ostvariti pravo na obavezan otkup električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni ili pravo na premiju za električnu energiju koju prodaje na tržištu. Visinu garantovane otkupne cijene i premije utvrđuje Regulatorna komisija uz saglasnost Vlade, a na osnovu metodologije propisane pravilnikom o podsticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Za potrebe utvrđivanja visine garantovane otkupne cijene i premije u članu 31. Zakona izvršena je klasifikacija malih postrojenja u pogledu instalisane snage. Proizvođač pravo na podsticaj ostvaruje na osnovu rješenja koje donosi Regulatorna komisija, a nakon što proizvođač izgradi postrojenje i ispuni druge uslove iz ovog zakona. Proizvođač može rezervisati pravo na podsticaj prije izgradnje objekta, tzv. preliminarno pravo, ako ispuni uslove propisane u članu 24. ovog zakona i pod uslovom da je za postrojenje pribavio građevinsku dozvolu.

Članom 34. propisana je obaveza za Regulatornu komisiju da donese pravilnik o podsticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora kojim će bliže propisati uslove i postupak za ostvarivanje prava na podsticaj, kriterijume i postupak za umanjenje prava za podsticaj za slučaj da su proizvođači koristili državnu pomoć, metodologiju utvrđivanja garantovane otkupne cijene i premije, način utvrđivanja i korišćenja sredstava potrebnih za finansiranje sistema podsticaja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava na podsticaj.

Čl. 35. do 43. propisan su uslovi i postupak za ostvarivanje prava na podsticaj za električnu energiju proizvedenu u velikim postrojenjima. Naime, proizvođači u velikim postrojenjima mogu ostvariti pravo na tržišnu premiju za električnu energiju koju prodaju na tržištu ako ispunjavaju uslove iz čl. 24. i 25. ovog zakona. Ovo pravo se ostvaruje u postupku aukcije, s ciljem da se obezbijedi tržišna premija i ograniči rast sredstava za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Aukcija može biti otvorena i lokacijska. Otvorena aukcija se sprovodi za određenu tehnologiju i utvrđene kapacitete, u kojoj mogu učestvovati svi zainteresovani ponuđači koji su pribavili građevinsku dozvolu za postrojenje u skladu sa propisima. Lokacijska aukcija se sprovodi za određenu tehnologiju i utvrđeni kapacitet na lokaciji koju je prethodno utvrdila Vlada i za čiji objekat je obezbijedena građevinska dozvola. Kada su u pitanju otvorene aukcije, zakon predviđa sprovođenje aukcija na dvogodišnjem nivou, a njihov obim se propisuje posebnom odlukom Vlade i zavisi od ostvarenih ciljeva iz uredbe.

Tržišna premija je promjenljiva kategorija i izračunava se kao razlika između prodajne cijene električne energije ponuđača iz postupka aukcije i referente tržišne cijene. Prodajna cijena

električne energije ponuđača iz postupka aukcije je nepromjenljiva u periodu trajanja prava na podsticaj, osim u slučaju promjene kursa konvertibilne marke u odnosu na kurs evra u BiH, u iznosu većem od 10%. Maksimalnu prodajnu cijenu i referentnu tržišnu cijenu za potrebe aukcije utvrđuje Regulatorna komisija. Postupak aukcije sprovodi Operater podsticaja i predlaže Vladi izbor najpovoljnijeg ponuđača. Kriterijum za izbor najpovoljnijeg ponuđača je najniža ponuđena prodajna cijena električne energije za datu tehnologiju. Na osnovu rješenja Vlade o izboru najpovoljnijeg ponuđača, Operater podsticaja i izabrani ponuđač zaključuju predugovor o premiji, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze. Kompletan postupak aukcije nadzire Regulatorna komisija. Sprovođenje postupka aukcije bliže se propisuje pravilnikom o aukcijama koji donosi Regulatorna komisija.

Čl. 44. i 45. propisano je koje predugovore i ugovore zaključuje Operater podsticaja sa proizvođačem električne energije, zavisno od vrste podsticaja koje je proizvođač ostvario. Operater podsticaja izrađuje standardne obrasce ugovora za sve vrste podsticaja. Obavezni elementi predugovora i ugovora propisani su zakonom. Članom 45. propisani su razlozi za prestanak prava na podsticaj. U slučaju da pravo na podsticaj prestane bilo iz kog razloga propisanog ovim članom, proizvođač nema pravo da za isto postrojenje ponovo ostvari podsticaj.

Čl. 46. i 47. propisuje se način obezbjeđenja sredstava za podsticaje, definiše njihova namjena i određuje način plasiranja prikupljenih sredstava. Sredstva za podsticanje proizvodnje električne energije korišćenjem obnovljivih izvora obezbjeđuju se iz naknade za podsticanje kao dodatka na tarifu za električnu energiju, koju obezbjeđuje krajnji kupac, a čija visina se iskazuje kao posebna stavka na računu za električnu energiju. Pored ove naknade, sredstva za podsticanje se obezbjeđuju i iz prihoda koje ostvari Operater podsticaja od prodaje garancija o porijeklu električne energije iz garantovanog otkupa i aktiviranjem sredstava obezbjeđenja za preliminarno pravo na podsticaj. Visinu naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora utvrđuje Regulatorna komisija. Članom 47. jasno je određeno u koje svrhe se mogu koristiti sredstva za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.

Čl. 48. do 51. uređuju se podsticajne mjere za korišćenje obnovljivih izvora energije za grijanje i hlađenje i u transportu. Naime, u svrhu ispunjenja planiranih obaveza za ovu oblast, Vlada je ovlašćena da uvede odgovarajuće podsticajne mjere koje uključuju subvencije i druge olakšice za domaću proizvodnju i nabavku opreme, kreiranje lokalnog tržišta toplotne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i uvođenje obaveza za velike potrošače toplotne energije da dio toplotne energije proizvode iz obnovljivih izvora. Pored navedenog, Vlada je ovlašćena da uvede određene mjere u svrhu razvoja tržišta goriva iz obnovljivih izvora u sektoru transporta i razvoj odgovarajuće infrastrukture. Vlada donosi posebnu uredbu kojom će bliže urediti korišćenje obnovljivih izvora i drugih alternativnih goriva u transportu.

Čl. 52. do 62. definišu se pogodnosti za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora tzv. kupce-proizvođače i zajednice obnovljive energije koje proizvode električnu energiju prvenstveno za vlastite potrebe. Naime, članom 52. propisano je da krajnji kupac ima pravo da priključi postrojenje koje koristi obnovljive izvore energije na unutrašnje električne instalacije svog objekta i proizvedenu električnu energiju koristi za sopstvene potrebe, te su definisani uslovi pod kojima može steći status kupca-proizvođača, koji ima pravo da električnu energiju koristi za vlastite potrebe, skladišti električnu energiju i višak isporučuje u mrežu. Članom 53. definisano je da se mjerenje vrši dvosmjernim brojiлом na mjestu priključenja kupca-proizvođača, a da mjerenje vrši Operater distributivnog sistema.

Čl. 54–56. propisano je da se obračun preuzete i predate više proizvedene električne energije kupca-proizvođača vrši primjenom neto mjerenja za elektrane instalisane snage do

10,8 kW, neto obračuna od 10,8 do 50 kW i standardne šeme snabdjevanja za elektrane instalisane snage preko 50 kW, te definisan način postupanja kupca-proizvođača i snabdjevača.

Čl. 57. i 58. uređen je način učešća kupaca iz kategorije domaćinstva i komercijalnih kupaca čiji objekti su locirani unutar iste zgrade ili stambenog kompleksa u šemi zajedničke proizvodnje i definisana njegova prava i obaveze, kao i obaveze Operatera distributivnog sistema.

Čl. 59. do 62. regulisano je formiranje zajednice obnovljive energije s ciljem korišćenja obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne energije radi zadovoljavanje energetske potrebe članova Zajednice, definisana prava Zajednice i način priključenja.

Čl. 63. i 64. propisane su i ostale podsticajne mjere, kao što su obavezan otkup električne energije od strane operatera podsticaja od proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije, po referentnoj tržišnoj cijeni, i to u periodu od prvog priključenja na distributivnu mrežu do isteka šest mjeseci od dana dobijanja upotrebne dozvole. Takođe, data je mogućnost da određeni organi, u okviru svojih nadležnosti, razvijaju odgovarajuće edukativne programe s ciljem informisanja javnosti o značaju korišćenja i podsticanja proizvodnje iz obnovljivih izvora energije.

Čl. 65. i 66. propisani su uslovi za izgradnju energetske postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. U kontekstu navedenih odredaba, a u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast prostornog uređenja i građenja i zaštite životne sredine, grade se postrojenja koja za proizvodnju električne energije koriste bio-masu i bio-gas, solarna postrojenja sa fotonaponskim ćelijama na objektima bez ograničenja, kao i solarna postrojenja na zemlji snage do 250 kW. Za izgradnju svih ostalih postrojenja potrebno je pribaviti ugovor o koncesiji ili nekom drugom obliku javno-privatnog partnerstva.

Čl. 67. i 68. ustanovljen je Registar projekata kao jedinstvena evidencija o projektima iz obnovljivih izvora energije, utvrđene nadležnosti Ministarstva u vezi sa uspostavljanjem i vođenjem Registra projekata, korišćenje podataka iz registra, obaveze vlasnika projekta u vezi sa upisom projekta u Registar projekata i dr. Ministarstvo donosi uputstvo o vođenju Registra projekata, kojim se propisuju oblik, sadržaj i način vođenja registra.

Čl. 69. do 71. uređuje se upravni i inspekcijски nadzor, te s tim u vezi, prava i dužnosti nadležnih organa u vršenju nadzora i propisuju sankcije za subjekte i odgovorna lica zbog kršenja prava i obaveza propisanih ovim zakonom.

Čl. 72. do 79. propisuju se rokovi za donošenje podzakonskih akata i registracije balansne grupe obnovljivih izvora energije, uređuje primjena propisa na postupke započete i stečena prava prije stupanja na snagu ovog zakona, nadležnosti za sprovođenje sistema podsticaja i aukcija do osnivanja Operatera podsticaja, te uređuje stupanje na snagu ovog zakona.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u sprovedeni proces metodologije kratke procjene uticaja propisa na Nacrt zakona o obnovljivim izvorima energije, Ministarstvo privrede i preduzetništva, u Mišljenju broj: 18.06-020-2604/21 od 30. avgusta 2021. godine, konstatuje:

- Donošenje ovog zakona je planirano programima rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske za 2021. godinu.

- Obrađivač je pravilno analizirao postojeće stanje i definisao problem u Obrascu o sprovođenju skraćenog PUP-a i isti je sastavni dio „Razloga za donošenje zakona“.

- Obrađivač je pravilno definisao ciljeve koji se žele postići donošenjem zakona.

U pogledu sprovođenja procesa konsultacija, obrađivač je naveo su obavljene konsultacije sa privrednim društvima i nadležnim institucijama iz oblasti elektroenergetike. Aktivnu podršku u izradi Nacrta zakona pružali su i konsultanti Njemačke organizacije za međunarodnu saradnju „GIZ“, a korisne prijedloge i sugestije dostavio je i Sekretarijat Energetske zajednice. Prednacrt zakona je bio objavljen i na internet stranici resornog ministarstva, kako bi se učinio dostupnim ostalih zainteresovanim organima, organizacijama i pojedincima.

Kod utvrđivanja opcija za rješavanje problema, obrađivač je naveo da je regulatorna promjena jedina opcija za rješavanje problema i ostvarenje ciljeva.

U vezi sa uticajem na poslovno okruženje, obrađivač je naveo da se Nacrtom zakona vrši usklađivanje sa Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta 2018/2001/ES i na taj način pristupa reformi sistema podsticaja za obnovljive izvore energije, budući da trenutni sistem podsticanja za obnovljive izvore energije nije dao zadovoljavajuće rezultate u pogledu povećanja učešća obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji, a uzrokuje stalno povećanje naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije za krajnje potrošače. Važeće zakonsko rješenje omogućava da proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora energije instalisane snage do 10 MW imaju pravo na garantovanu otkupnu cijenu električne energije na period od 15 godina, dok će prema Nacrtu zakona to pravo imati samo mala postrojenja instalisane snage do 150 kW (500 kW biomasa i biogas i salorane eletkrane na objektima). Proizvođači u postrojenjima instalisane snage veće od 150 kW (velika postrojenja) električnu energiju će samostalno prodavati na tržištu, a moći će ostvariti pravo na premiju u postupku aukcije koja će se provoditi svake dvije godine radi ostvarivanja utvrđenih ciljeva. Aukcija omogućuje javno nadmetanje u kojem se bira ponuđač koji traži najmanju naknadu (premije) za podsticanje električne energije. Reforma sistema podsticaja na ovaj način, uticaće pozitivno na ograničenje rasta naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora kao dodatka na cijenu električne energije, koju plaćaju krajnji kupci, među kojima su i privredni subjekti. Takođe, ovako utvrđen sistem podsticaja uticaće i na izgradnju većeg broja energetskih objekata koji koriste obnovljive izvore energije, a što će dovesti do otvaranja novih radnih mjesta, naročito u periodu izgradnje ovih objekata. Međutim, istovremeno Nacrtom zakona reformom sistema podsticaja za obnovljive izvore energije na ovakav način, velikim postrojenjima se na neki način umanjuju prava u odnosu na postojeći zakon, jer ista više neće imati pravo na garantovanu otkupnu cijenu, već samo pravo na premiju kao naknadu na ostvarenu tržišnu cijenu, dok mala postrojenja ostvaruju dosadašnje vrste podsticaja, a s obzirom na njihov značaj na lokalnom nivou. Velika postrojenja koja su stekla pravo na podsticaj po važećom zakonu, mogu ostvariti to pravo najkasnije do 30. 6. 2022. godine. Mala postrojenja koja su kao takva definisana Nacrtom zakona, a koja imaju rezervisano pravo na podsticaj po osnovu važećeg zakona mogu produžiti to pravo u skladu sa odredbama Nacrta zakona, ukoliko ispunjavaju uslove iz Nacrta zakona i ako postoje slobodne količine za podsticanje.

Što se tiče uticaja na javne budžete, obrađivač je naveo da Nacrt zakona ima za cilj povećanje investicija u elektroenergetskom sektoru, a kako energetski subjekti prije izgradnje i ostvarivanja prava na podsticaj moraju pribaviti koncesiju može se očekivati pozitivan uticaj na budžet Republike Srpske i lokalne budžete, kroz povećanje prihoda od koncesionih naknada subjekata koji će koristiti sredstva podsticaja, kao i kroz sredstva od poreza, doprinosa u vezi s tim i sl.

U vezi sa socijalnim uticajima, obrađivač je naveo da će Nacrt pozitivno uticati na fizička lica, kao potrošače, kroz ograničavanje rasta naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, a koju krajnji kupci plaćaju kao dodatak na cijenu električne energije. Nacrtom zakona se, takođe, utvrđuje kategorija „kupci – proizvođači električne energije“ i „zajednice obnovljive energije“, koji imaju pravo na neto mjerenje i

neto obračun, s ciljem povećanja broja proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije za vlastite potrebe, a koji neće ostvarivati pravo na podsticaj. Neto mjerenje je predviđeno i važećim zakonom, ali je zbog dvostrukog oporezivanja proizvedene električne energije, imalo malu primjenu. Navedeno će omogućiti sigurnije snabdijevanje električnom energijom, jer se teži tome da što više kupaca proizvodi električnu energiju za vlastite potrebe.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da Nacrt zakona promovise i podstiče proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije radi potrošnje na domaćem tržištu, a s ciljem da se zaštiti životna sredina, smanjenjem negativnih uticaja upotrebe fosilnih goriva. Takođe, Nacrt zakona promovise održivi razvoj elektroenergetskog sektora kroz poštovanje međunarodnih sporazuma i konvencija iz oblasti energetike i zaštite životne sredine. Uzimajući u obzir navedeno, rješenja utvrđena Nacrtom zakona su prije svega u funkciji zaštite životne sredine, jer postepenim smanjenjem proizvodnje električne energije iz neobnovljivih izvora se smanjuje i negativan uticaj na životnu sredinu.

Kada je u pitanju uticaj Nacrta zakona na uvođenje, izmjenu i ukidanje postojećih formalnosti, obrađivač je naveo da Nacrt zakona utvrđuje sve iste formalnosti koje poznaje i važeće zakonsko rješenje.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom primjene skraćenog procesa procjene uticaja propisa, postupio u skladu s metodologijom propisanom u t. VI i VIII Odluke o sprovođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa.

Sugerise se obrađivaču da postupi u skladu sa tačkom XV Odluke o sprovođenju procesa procjene uticaja propisa prilikom izrade podzakonskog akta.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Ministarstvo je u toku izrade Nacrta zakona obavljalo konsultacije sa privrednim društvima iz oblasti elektroenergetike i nadležnim institucijama iz ove oblasti, uz aktivnu podršku konsultanta – Njemačke organizacije za međunarodnu saradnju „GIZ“.

U skladu sa t. 4. i 12. Smjernica za postupanje republičkih organa uprave o učešću javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 123/08 i 73/12), obrađivač ovog zakona je objavio tekst zakona na internet stranici Ministarstva energetike i rudarstva, radi dostavljanja primjedaba i sugestija. Nije bilo primjedaba i sugestija dostavljenih ovim putem. Pored toga, pribavljena su mišljenja resornih ministarstava.

VIII PROCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI DONOŠENJA ZAKONA I FINANSIJSKA SREDSTVA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.